ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

The Relationship Between R&D Disclosures and Financial Performance: A Case of Listed Companies in Market for Alternative Investment (mai)

อิศรา มาลาวัยจันทร์

Issara Malawaichan

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy
Prince of Songkla University
2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

The Relationship Between R&D Disclosures and Financial Performance: A Case of Listed Companies in Market for Alternative Investment (mai)

อิศรา มาลาวัยจันทร์

Issara Malawaichan

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy
Prince of Songkla University
2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ผู้เขียน นางสาวอิศรา มาลาวัยจันทร์

สาขาวิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ลิ่มอุสันโน)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(ดร.ศิรดา นวลประดิษฐ์)

.....กรรมการ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ลิ่มอุสันโน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

.....

(ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้ารุ่งสาง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ลิ่มอุสันโน)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ .....
(นางสาวอิศรา มาลาวัยจันทร์)
นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ .....
(นางสาวอิศรา มาลาวัยจันทร์)
นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ
ผู้เขียน นางสาวอิศรา มาลาวัยจันทร์
สาขาวิชา การบัญชี
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน การศึกษาใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณา เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินและใช้การวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ในรายงานประจำปีของกลุ่มประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 จำนวน 128 บริษัท ผลการศึกษาพบว่าลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตลอดระยะเวลา 3 ปี ในแต่ละปีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน คือ เมื่อบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเพิ่มขึ้นทำให้ผลการดำเนินงานทางการเงินลดลง และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินโดยใช้ตัวแปรควบคุมที่เป็น ความเสี่ยงของธุรกิจ การเติบโตของธุรกิจ และอายุ CEO ของธุรกิจ พบว่า เมื่อบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเพิ่มขึ้นทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานลดลงเช่นกัน แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ดังกล่าวโดยใช้ตัวแปรควบคุมที่เป็นอายุของธุรกิจและประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve ไม่พบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

คำสำคัญ: การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา ผลการดำเนินงานทางการเงิน บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

Thesis Title The Relationship Between R&D Disclosures and Financial Performance: A Case of Listed Companies in Market for Alternative Investment (MAI)
Author Miss Issara Malawaichan
Major program Accountancy
Academic year 2019

ABSTRACT

This research used to investigate the extent and level of research and development disclosures of listed companies in market for alternative investment and to examine the relationship between research and development disclosures and financial performance. The investigation uses descriptive statistical analysis to examine the level of research and development disclosures and financial performance. Also, this research used use correlation analysis and multiple regression analysis to examine the relationship between research and development disclosures and the financial performance. Annual report during 2016 to 2018 of 128 samples were investigated. As the result, the extent and level of research and development disclosures and financial performance tended to increase throughout 3 years. When the company had information of development disclosure increased, the financial performance had decreased. When testing the relationship of research and development disclosure and financial performance by using control variables of business risk, business growth and CEO's age; there found that when the company had information of development disclosure increased, the company had decreased its financial performance as well. However, when testing the relationship by using the control variables of business's age and industry category in the S-Curve group, there was no relationship between the information of research and development disclosure and financial performance.

Keywords: Research Disclosure, Development Disclosure, Financial Performance, MAI-listed Companies

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ลิ่มอุสันโน ซึ่งได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่านไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ศิรดา นวลประดิษฐ์และดร. มัทนชัย สุทธิพันธุ์ ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้คำชี้แนะอันเป็นประโยชน์ในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัวที่สนับสนุนด้านการศึกษามาโดยตลอด และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

อิศรา มาลาวัยจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(5)
ABSTRACT	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	**1**
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	**7**
การเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนา	7
มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	9
ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาในมาตรฐานการบัญชีและคู่มือการจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1)	10
ผลการดำเนินงานทางการเงิน	12
ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
กรอบแนวคิดการศึกษา	21
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	**22**
การพัฒนาสมมติฐานการศึกษา	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูล	28

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล **30**

การวิเคราะห์ลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ 30

ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน 34

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน 37

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ **40**

บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา 40

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา 43

ข้อจำกัดการศึกษา 46

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต 47

บรรณานุกรม **48**

ภาคผนวก **52**

ภาคผนวก ก 53

ภาคผนวก ข 62

ประวัติผู้วิจัย 65

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรรม 24
ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงวิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่าตัวแปร 25
ตารางที่ 3.3 แสดงคำและนิยามคำศัพท์การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย 27
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละ บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา และผลการดำเนินงานทางการเงิน ตามประเภทอุตสาหกรรม 31
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา 32
ตารางที่ 4.3 แสดงอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผ้ถือหุ้น ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาในรายงานประจำปี ของบริษัท 32
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุของธุรกิจ ความเสี่ยงของธุรกิจ การเติบโตของธุรกิจ อายุ CEO ของธุรกิจ ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve 34
ตารางที่ 4.5 แสดงการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson’ Correlation) 35
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) 36
ตารางที่ 4.7 สรุปสมมติฐานการศึกษา 38

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ในปี พ.ศ. 2559 ให้ความสำคัญในเรื่องการขับเคลื่อนประเทศด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เพราะประเทศที่มีศักยภาพทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เข้มแข็งจะมีความได้เปรียบในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ในระยะยาว ผลการสำรวจข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและกิจกรรมนวัตกรรมรอบสำรวจประจำปี 2560 จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ พบว่าตัวเลขการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้หากพิจารณาเฉพาะการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน พบว่า มีการลงทุนเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับตัวเลขจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศที่เพิ่มและคาดว่าค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาจะเพิ่มขึ้น และบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาจะเพิ่มเหตุผลหลักในการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาจากรอบปีการสำรวจครั้งนี้มาจากการตื่นตัวในการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้น บริษัทเอกชนขนาดใหญ่หลายรายมีการตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา และกิจกรรมนวัตกรรม รวมถึงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มมากขึ้น ถึงแม้ประเทศไทยจะมีผลสำรวจด้านค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของประเทศเพิ่มขึ้น แต่เมื่อเทียบกับบริบทประเทศที่มีกับขับเคลื่อนด้านนวัตกรรม เช่น เกาหลีใต้ เยอรมนี หรือสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนามากกว่า ประเทศไทยยังแตกต่างอยู่มาก แต่อย่างไรก็ตามภายในสิ้นปี 2564 ประเทศไทยมีมาตรการกระตุ้นให้เอกชนมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มมากขึ้นผ่านนโยบายของรัฐบาล เช่น Economic Zone for Innovation, BOI Privileges for RDI Investment และ Smart Visa เป็นต้น เพื่อทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางและนำพาประเทศไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 (ข่าวประชาสัมพันธ์:สวทน. เผยตัวเลขลงทุนวิจัยและพัฒนาภาคเอกชน พุ่ง 39% คาดสิ้นปี 64 รัฐ – เอกชน ลงทุนทะลุ 180,000 ล้านบาท สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.), 2560)

การวิจัยและพัฒนารวมถึงการสร้างนวัตกรรมถูกนำมาใช้เป็นปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในทุกด้าน โดยจะมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และ

การพัฒนานวัตกรรมเพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและรูปแบบการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ทั้งที่เป็นการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมขีดความสามารถของมนุษย์ซึ่งจะส่งผลให้ผลิตภาพการผลิตสูงขึ้น ช่วยขยายฐานผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ และช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลการดำเนินงาน การวิจัยและพัฒนาและการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จะรวมถึงการก้าวไปข้างหน้าเพื่อทำกิจกรรมประเภทการพัฒนาตลาดโลจิสติกส์และการสร้างตราสินค้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้มูลค่าเพิ่มสูงกว่า ในขั้นตอนการผลิตและการประกอบสินค้าที่ให้มูลค่าเพิ่มต่ำที่สุด

ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้กำหนดให้กิจการต้องไม่รับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการวิจัยขึ้นเป็นสินทรัพย์ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนานั้นสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้หากเข้าเกณฑ์ที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด โดยในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลมาตรฐานการบัญชีระบุว่ากิจการต้องเปิดเผยจำนวนรวมของรายจ่ายเกี่ยวกับ การวิจัยและพัฒนาซึ่งรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างงวด ปัจจุบันงานวิจัยในประเทศไทยยังมีการศึกษาเรื่องการวิจัยและพัฒนาในมุมมองสาขาวิชาชีพบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าบริษัทเพียงร้อยละ 11 จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด ส่วนสุมาลี เอกพล (2550) ได้มีการนำค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาไปใช้เป็นในตัวแปรในการหาความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ซึ่งผลการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์มีนัยสำคัญระหว่าง รายจ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อผลตอบแทนหลักทรัพย์ ส่วนวิกรม มโนหมั่นศรัทธา (2558) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัท และการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาของบริษัท พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนา ขณะที่สัดส่วนหนี้สินและการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนา อย่างไรก็ตามไม่มีงานวิจัยที่ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินในประเทศไทย

จะเห็นว่าประเด็นเรื่องการวิจัยและพัฒนาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากสำหรับประเทศไทย แต่งานวิจัยทางด้านบัญชีที่ศึกษาในเรื่องนี้ยังมีไม่มากนักในประเทศไทย และยังมีไม่มากนักที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน เนื่องจากการวิจัยและพัฒนาสามารถถูกมองได้เป็น 2 มุมมองคือ ถ้าการวิจัยและพัฒนาประสบความสำเร็จ บริษัทจะมีนวัตกรรมไม่ว่าจะเป็นตัวผลิตภัณฑ์ กระบวนการทำงานหรือการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้บริษัทสามารถเพิ่มผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นได้ แต่ในทางกลับกันถ้าการ

วิจัยและพัฒนาไม่ประสบความสำเร็จ บริษัทจะเกิดต้นทุนและค่าใช้จ่ายจำนวนมากที่ทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทแตกต่างกันได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เนื่องจากเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีการเจริญเติบสูง มีแนวโน้มเจริญเติบโตได้ดีในอนาคต และสอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.00 ที่ให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยผ่านรายงานประจำปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561

1.2 คำถามวิจัย

1. กิจการมีลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินอย่างไร

2. การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินหรือไม่อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ โดยผ่านรายงานประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561

2. ขอบเขตด้านประชาการ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 และทำการเก็บรวมรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์เชิงทฤษฎี

1) เป็นข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา

2) เป็นข้อมูลเปรียบเทียบให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ทำการวิจัยในอนาคต

3) เป็นข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินในลักษณะของความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันกับงานวิจัยก่อนหน้า

4) เป็นข้อมูลนำไปวางแผนและกำหนดนโยบายต่างๆ ของธุรกิจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงาน

2. ประโยชน์เชิงปฏิบัติ

1) เป็นแนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

2) ทำให้ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของบริษัทบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ได้ทราบถึงสถานการณ์การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาในปัจจุบัน

3) เพื่อให้มีความตระหนักรู้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและพัฒนาให้กับภาครัฐและเอกชน รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี

4) เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และเป็นรากฐานในการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

1.6 นิยามศัพท์

1. การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลการสำรวจตรวจสอบที่วางแผนและริเริ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และความเข้าใจใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์หรือทางด้านเทคนิค ซึ่งบริษัทเปิดเผยผ่านทางงบการเงิน รายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง2561) เรื่องสินทรัพย์ไม่มีตัวตน, 2561, วันที่สืบค้นข้อมูล 20 กุมภาพันธ์ 2561 เข้าถึงได้จาก http://www.tfac.or.th)

2. การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลการนำผลการวิจัยหรือความรู้อื่นมาใช้ในแผนงาน หรือออกแบบเพื่อการผลิตสิ่งใหม่หรือสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างมากก่อนที่จะเริ่มการผลิต หรือการใช้ในเชิงพาณิชย์ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นวัตถุดิบ ชิ้นส่วนอุปกรณ์ผลิตภัณฑ์ กระบวนการ ระบบ หรือบริการ ซึ่งบริษัทเปิดเผยผ่านทางงบการเงิน รายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง2561) เรื่องสินทรัพย์ไม่มีตัวตน, 2561 , วันที่สืบค้นข้อมูล 20 กุมภาพันธ์ 2561 เข้าถึงได้จาก http://www.tfac.or.th)

3. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ หมายถึง บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีศักยภาพขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งมีทุนชำระแล้วหลัง IPO ตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป โดยเน้นธุรกิจที่มีการเติบโตสูงและมีแนวโน้มการเติบโตดีในอนาคต (ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ, 2562 , วันที่สืบค้นข้อมูล 15 กุมภาพันธ์ 2562 เข้าถึงได้จาก https://marketdata.set.or.th)

4. ผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายถึง ผลการดำเนินงานของธุรกิจ โดยมีอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงผลการดำเนินงานของธุรกิจว่ามีผลการดำเนินงานที่ดีหรือไม่ คือ การวัดผลกำไร อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของ (ROE) กนกกร ศุกรินทร์ (2551)

5. อุตสาหกรรมในกลุ่ม S – Curve หมายถึง ประเภทธุรกิจในกลุ่ม S - Curve 5 อุตสาหกรรม จาก 9 หมวดธุรกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร (ภาคธุรกิจการเกษตรและอาหาร / เครื่องดื่ม) อุตสาหกรรม (ภาคยานยนต์) ทรัพยากร (ภาคพลังงาน / สาธารณูปโภค) บริการ (ภาคสุขภาพ บริการดูแล, การท่องเที่ยว / การพักผ่อน, การขนส่ง / โลจิสติก) และเทคโนโลยี (ภาคของชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์, เทคโนโลยีสารสนเทศ / การสื่อสาร) (อุตสาหกรรม S – Curve, 2562 , วันที่สืบค้นข้อมูล 15 กุมภาพันธ์ 2562 เข้าถึงได้จาก http://www.thaiauto.or.th)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาและผลดำเนินงานทางการเงินของบริษัทที่ส่งผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในประเทศไทย ผู้วิจัยได้แบ่งการทบทวนวรรณกรรมออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

2.1 การเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนา

2.2 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

2.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาในมาตรฐานการบัญชีและคู่มือการจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1)

2.4 ผลการดำเนินงานทางการเงิน

2.5 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 กรอบแนวคิดงานวิจัย

2.1 การเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนา

การลงทุนทางด้านการวิจัยและพัฒนา เพื่อค้นหา “นวัตกรรม” เป็นสิ่งจำเป็นสู่มูลค่าเพิ่มที่แตกต่างในสินค้าและบริการ ยิ่งในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงไป คู่แข่งในตลาดมีมากขึ้น และแต่ละธุรกิจก็นำกลยุทธ์ขึ้นมาแข่งในรูปแบบที่หลากหลาย การเตรียมความพร้อมด้วยการให้ความสำคัญด้านการวิจัยและพัฒนาทำให้ธุรกิจสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางวิกฤติ เพราะการให้ความสำคัญด้านการวิจัยและพัฒนาจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานอย่างสิ้นเชิง อีกทั้งยังเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จอื่นๆ อีกมากมาย ดังนี้

การวิจัยและพัฒนาทำให้รู้ถึงความต้องการของตลาด เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในประเทศ และต่างประเทศในกรณีที่บริษัทได้ขยายฐานการตลาดไปยังต่างประเทศ ที่

สำคัญอีกประการคือ ผลของการวิจัยและพัฒนายังเปรียบเสมือนเป็นใบรับรองคุณภาพที่เกี่ยวข้องตามกฎระเบียบหรือข้อกำหนดของคู่ค้าระหว่างประเทศ

2. การวิจัยและพัฒนานำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ดีมีคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ซึ่งอาจทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต

3. การวิจัยและการพัฒนานำไปสู่การบริการที่ดีตามความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็ว การวิจัยและพัฒนานำไปสู่การขยายสายการผลิตใหม่ในอนาคต ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการขยายฐานตลาดสู่กลุ่มผู้บริโภคใหม่ด้วย

4. การวิจัยและพัฒนาสามารถช่วยลดแรงกดดันการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เช่น ในการยื่นขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินสามารถที่จะอ้างอิงถึงผลงานการวิจัยและพัฒนาได้

5. การวิจัยและพัฒนาอาจนำธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่เป็นฐานที่สำคัญซึ่งนำไปสู่ธุรกิจขนาดใหญ่ต่อไป

ผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายถึง ผลการดำเนินงานของธุรกิจ โดยมีอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงผลการดำเนินงานของธุรกิจว่ามีผลการดำเนินงานที่ดีหรือไม่ คือการวัดผลกำไร อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของ (ROE) บริษัทต่างๆ จึงได้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาของบริษัทโดยมีจุดประสงค์หลายประการซึ่งก่อให้เกิดผลในเชิงบวกต่อบริษัท มีงานวิจัยจำนวนมากพูดถึงจุดประสงค์ที่ทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูล และพบว่าบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมีการลงทุนเป็นจำนวนมากในด้านสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันโดยสื่อสารผ่านทางการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ (Bozzolan et al., 2003) มีงานวิจัยที่พบว่าบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลจำนวนมากนั้นมีแนวโน้มที่จะมีต้นทุนเงินทุนต่ำ เพราะต้นทุนเงินทุนที่ต่ำมีประโยชน์เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าควรลงทุนหรือไม่ควรลงทุนในโครงการใดบ้างของบริษัท (Botosan & Plumlee, 2002; Francis et al., 2008) เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและลูกค้าผ่านการเปิดเผยข้อมูล (Garcia-Meca et al., 2005) และบริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเพื่อแสดงถึงมูลค่าที่แท้จริงของบริษัท (Jones, 2007; Merkley, 2014) นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจกับมูลค่าของบริษัท (Haggard et al., 2008; Hassan et al., 2009) อย่างไรก็ตามบริษัทอาจมีเหตุจูงใจในการไม่เปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาของบริษัทได้เช่นกันเนื่องจากบริษัทอาจเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาอาจส่งผลกระทบต่อบริษัท โดยในงานวิจัยของ (Healy &

Palepu, 1993) พบว่าบริษัทอาจมีแรงจูงใจที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเนื่องจากเหตุผลในเรื่องของการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยซึ่งพบว่าการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนานั้นอาจเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทคู่แข่ง (Verrecchia, 1983; Dye, 1985; Jones, 2007)

2.2 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

การเปิดเผยข้อมูลงบการเงินของบริษัทมีความสำคัญต่อผู้ใช้งบการเงินที่ต้องใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร เจ้าหนี้หรือนักลงทุน เพราะว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัททำให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงผลการดำเนินงานของบริษัทในด้านการเงินและด้านอื่นๆ ของผู้บริหารทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ของบริษัท เช่น การคาดการณ์ถึงความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้สิน ความสามารถก่อให้เกิดกระแสเงินสดในอนาคต และการให้ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน เป็นต้น การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจของบริษัทจะมีผลกระทบต่อบริษัท คือ ถ้าบริษัทเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้ เช่น การเปิดเผยข้อมูลด้านกลยุทธ์ของบริษัทเพื่อโน้มน้าวผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกลยุทธ์ดังกล่าว เช่น เป็นการสร้างผลประโยชน์ให้กับบริษัทในอนาคต การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทเปรียบเสมือนกับการส่งสัญญาณถึงนักลงทุนตามทฤษฎี ส่งสัญญาณ (Signal Theory) เพื่อให้ทราบถึงความคาดหวังของตัวเลขผลการดำเนินงานในอนาคต ในทางตรงกันข้ามถ้าบริษัทไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้จะแสดงถึงว่าเป็นการส่งข่าวในเชิงลบ นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียนเพื่อให้นักลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทได้รับสารสนเทศของบริษัทเท่าเทียมกัน การเปิดเผยข้อมูลไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด แต่ผู้บริหารของบริษัทยังคำนึงถึงความคุ้มค่าระหว่างการเปิดเผยข้อมูลหรือการไม่เปิดเผยข้อมูลว่าทำให้เกิดประโยชน์แก่บริษัทมากกว่าหรือเป็นการเพิ่มต้นทุน หรือทำให้เสียต้นทุนไปโดยไม่มีความจำเป็น สินทรัพย์ไม่มีตัวตนมีอิทธิพลสำคัญในส่วนของสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงินของบริษัท และมีบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าและความมั่งคั่งของบริษัท การเปิดเผยข้อมูลของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน มีส่วนช่วยในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน เช่น ทำให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ช่วยลดช่องว่างระหว่างมูลค่าตามบัญชี (Book Value) และมูลค่าตามตลาด (Market Value) เพราะว่าเป็นข้อมูลที่มีการปรับปรุงทำให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ทราบถึงมูลค่าที่แท้จริงและการดำเนินงานในอนาคตของบริษัท ช่วยลดข้อมูลที่ไม่เท่าเทียมกัน แล้วยังช่วยในการออกแบบกลยุทธ์ของบริษัท (Chander & Mehra, 2010; Ragini, 2012)

นอกจากนี้ Basso, Feitosa, Bido, and Kimura, (2013) ค้นพบว่าการเปิดเผยข้อมูลของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนหรือการมีอยู่ของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความสามารถในการทำกำไรและการเติบโตของบริษัท งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่จะกำหนดให้ดัชนีหรือระดับการเปิดเผยข้อมูลเป็นตัวแปรตามเพื่อหาปัจจัยที่มีผลทำให้บริษัทเลือกที่จะเปิดเผยข้อมูลมากน้อยแค่ไหน แล้วส่งผลกระทบต่องบการเงินอย่างไร การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจะศึกษาและเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัท โดยกำหนดหัวข้อข้อมูลที่จะเก็บจากรายงานประจำปี การวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลจะกำหนดการให้คะแนนไว้ว่าถ้าบริษัทมีการเปิดเผยในหัวข้อที่ระบุไว้จะได้ 1 คะแนน ถ้าไม่มีการเปิดเผยของหัวข้อนั้น จะได้ 0 คะแนน ส่วนหัวข้อที่กำหนดไว้สำหรับวัดระดับการเปิดเผยข้อมูล งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่จะพิจารณาจากรายการที่มีในรายงานประจำปี ได้แก่ การเปิดเผยตามระเบียบข้อบังคับ เช่น ฐานะการเงิน และผลการดำเนินงาน ข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความเสี่ยง ลักษณะการประกอบธุรกิจ การตลาดและภาวการณ์แข่งขัน การจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการ ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ การจัดการ บุคลากร โครงสร้างเงินทุน เป็นต้น แล้วอาจพิจารณาในส่วนของการเปิดเผยตามความสมัครใจ เช่น การวิจัยและพัฒนาโครงการในอนาคต นโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม เป็นต้น (นพวรรณ นาคะเลิศกวี, 2555; Alves, Rodrigues, & Canadas, 2012; Broberg, Tagesson & Collin, 2009; Ragini, 2012;) และงานวิจัยในอดีตที่เป็นการศึกษาที่ใกล้เคียงใช้การวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนจะพิจารณาจาก Organizational Capital, Relational Capital, Human Capital (Kumar, 2013)

งานวิจัยนี้เลือกที่จะพิจารณาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลของการวิจัยและพัฒนาและผลดำเนินงานทางการเงินจากรายงานประจำปี ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 เป็นตัวแปรตาม ซึ่งมีงานวิจัยของ พรชนิตว์ แสงนภาวรรณ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาของบริษัทในกลุ่มธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บริษัทเพียงร้อยละ 11 จากกลุ่ม ตัวอย่างที่มีการเปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด

2.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาในมาตรฐานการบัญชีและคู่มือการจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1)

พรชนิตว์ แสงนภาวรรณ (2550) ได้ศึกษาลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาในรายงานประจำปี งบการเงินและแบบแสดงรายการประจำปี (56-1) ของบริษัทใน

กลุ่มธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 45 บริษัท โดยใช้ข้อมูลปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ 2548 ภายใต้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 14 เรื่องการบัญชีสำหรับการวิจัยและพัฒนา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยด้านการวิจัยและพัฒนานำมาจัดทำตารางแสดงข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบแสดงความถี่และอัตราร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลน้อยกว่าที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้ปฏิบัติ โดยผู้วิจัยพบว่ามีเพียง 5 บริษัท (ร้อยละ 11) ที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 14 อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าวนั้นเป็นงานวิจัยในอดีตซึ่งมีบริบทของระเบียบข้อบังคับต่างๆ และมาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกับปัจจุบัน

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน สินทรัพย์ไม่มีตัวตน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่เป็นตัวเงินที่สามารถระบุได้และไม่มีลักษณะทางกายภาพ กำหนดให้กิจการต้องไม่รับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการวิจัยขึ้นเป็นสินทรัพย์ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนานั้นสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้หากเข้าเกณฑ์ที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดดังต่อไปนี้

1. มีความเป็นไปได้ทางเทคนิคที่จะทำให้สินทรัพย์ไม่มีตัวตนเสร็จสมบูรณ์เพื่อนำมาใช้งานหรือขาย

2. มีความเป็นไปได้ที่กิจการจะทำให้สินทรัพย์ไม่มีตัวตนมีความเสร็จสมบูรณ์และสามารถนำมาใช้งานหรือขายได้

3. มีความเป็นไปได้ที่กิจการจะนำสินทรัพย์ไม่มีตัวตนนั้นมาใช้งานหรือขาย

4. สามารถแสดงให้เห็นได้ว่ากิจการทำให้สินทรัพย์ไม่มีตัวตนเกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต ทั้งนี้ กิจการต้องแสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์ไม่มีตัวตนหรือผลผลิตจากสินทรัพย์ไม่มีตัวตนนั้นมีตลาดรองรับ หรือกิจการสามารถที่จะนำสินทรัพย์ไม่มีตัวตนไปใช้งานได้ กิจการต้องสามารถแสดงให้เห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ไม่มีตัวตนนั้น

5. มีทรัพยากรทางด้านเทคนิค การเงิน และอื่นๆ อย่างเพียงพอในการพัฒนาสินทรัพย์ไม่มีตัวตนนั้นให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ และนำมาใช้งานหรือขายได้

6. สามารถที่จะวัดมูลค่ารายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่เกิดขึ้นในระหว่างการพัฒนาได้อย่างน่าเชื่อถือ

ในคู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูล (2556) ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาในส่วนของปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่จะมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานในอนาคต ให้อธิบายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัท เช่น นโยบาย กล

ยุทธ์ การบริหารงานของบริษัท โดยควรต้องเป็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นที่น่าเชื่อถือและสามารถอ้างอิงได้ และในกรณีที่บริษัทมีโครงการหรือการวิจัยพัฒนาที่จะกระทบต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในอนาคตอันใกล้ (ประมาณ 1 ปี) ให้บริษัทอธิบายรายละเอียดของโครงการหรือการวิจัยและพัฒนาดังกล่าว เช่น ลักษณะโครงการ ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิม ความคืบหน้า ผลกระทบที่อาจมีต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน อัตราผลตอบแทนที่บริษัทคาดว่าจะได้รับจากการลงทุนในโครงการ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความสับสนของผู้ลงทุน โครงการที่จะเปิดเผยควรมีความแน่นอนในระดับหนึ่งก่อน (เช่น มีการตกลงทำบันทึกความเข้าใจในการร่วมลงทุนกับผู้ร่วมทุน)

2.4 ผลการดำเนินงานทางการเงิน

การวัดผลการดำเนินงานที่ดีมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากระบบการวัดผลการดำเนินงานมีหน้าที่ในการแปลงกลยุทธ์ขององค์กรไปสู่กระบวนการการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยสื่อสารความคาดหวังขององค์กรผ่านกระบวนการวัดผลการดำเนินงานและการให้ข้อมูลย้อนกลับและนำผลย้อนกลับที่ได้ไปปรับปรุงผลการดำเนินงานต่อไปในอนาคต (Kaplan & Norton, 1996, p.55; Chow & Van der Stede, 2006) องค์กรจำนวนมากมีระบบการวัดผลการดำเนินโดยใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางการเงินเป็นหลัก (Kaplan & Norton, 1996, p.53) ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางการเงินจะถูกแสดงด้วยตัวเลขทางบัญชีในงบการเงินขององค์กร (Zuriekat, Salameh, & Alrawashdeh, 2011, p.160) ทำให้สามารถสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กรได้รับรู้ว่าองค์กรจะมีผลสรุปของการบริหารงานเป็นอย่างไร เกิดกำไรหรือขาดทุน (นภดล ร่มโพธิ์, 2546, น.27; ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และพิมพ์ใจ วีรศุทธากร, 2555, น.80)

อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) อัตราส่วนกลุ่มนี้จะวัดความสามารถของกิจการในการขยายยอดขายและในการจ่ายคืนหนี้ อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์, 2550) มีดังนี้

1. อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (Gross Profit Margin) เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกำไรขั้นต้นต่อยอดขายอัตราส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่ากิจการมีประสิทธิภาพในการกำหนดนโยบายการผลิต การซื้อสินค้ามาเพื่อขายและการตั้งราคาขายมากน้อยเพียงใด อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย = กำไรขั้นต้น/ยอดขายสุทธิ หากผลการคำนวณที่ได้ออกมาสูง แสดงว่ากิจการมีอัตรากำไรขั้นต้นดี ซึ่งอาจเป็นผลมาจากกิจการมีนโยบายการค้าที่ดีและมีต้นทุนในการขายหรือต้นทุนในการผลิตต่ำ

2. อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin) เป็นอัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างกำไรสุทธิก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีต่อยอดขาย อัตราส่วนนี้ใช้วัดประสิทธิภาพในการทำกำไร โดยพิจารณาว่าสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารได้ดีเพียงใดถ้าค่าใช้จ่ายในส่วนนี้สูงจะทำให้อัตรากำไรจากการดำเนินงานมีค่าน้อย อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน = กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี/ยอดขายสุทธิ หากผลการคำนวณที่ได้ออกมาสูง แสดงว่ากิจการมีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารที่ดี จึงเป็นผลทำให้กำไรสุทธิจากการดำเนินงานหรือกำไรสุทธิก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีได้สูงเป็นที่น่าพอใจ

3. อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin) เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้กับยอดขาย อัตราส่วนนี้แสดงให้ทราบถึงความสามารถในการทำกำไรภายหลังจากที่ได้มีการควบคุมค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้ว อัตราส่วนกำไรสุทธิ = กำไรสุทธิ /ยอดขายสุทธิ หากผลการคำนวณที่ได้ออกมาสูง แสดงว่ากิจการได้ดำเนินงานด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพมากและสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายและต้นทุนสินค้าให้ต่ำลงได้

4. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets) : ROA เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิกับการลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการยกเว้นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม = กำไรสุทธิ/สินทรัพย์รวม หากผลการคำนวณที่ได้ออกมาสูงแสดงว่ากิจการได้ประโยชน์สูงสุดจากการนำสินทรัพย์ทั้งหมดไปลงทุน และไม่เกิดการสูญเปล่าจากการลงทุน การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนนี้เป็นการวัดถึงความสามารถในการทำกำไรจากการลงทุนทั้งหมดของกิจการ

5) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของเจ้าของ (Return on Equity): ROE เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิกับส่วนของเจ้าของ อัตราส่วนนี้ใช้ในการวิเคราะห์ถึงผลตอบแทนที่ได้รับว่ามีสัดส่วนเท่าใดจากเงินทุนของเจ้าของที่ลงทุนไป อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของเจ้าของ = กำไรสุทธิ/ส่วนของเจ้าของ หากผลการคำนวณได้ออกมาสูง แสดงว่ากิจการมีกำไรมากจากการนำเอาส่วนของเจ้าของมาลงทุนและคุ้มค่ามากกว่าการเสียโอกาสที่จะนำเอาเงินทุนไปลงทุนทำกิจการลักษณะอื่น

6. อัตราผลตอบแทนเงินสดต่อยอดขาย (Cash Return on Sales Ratio) อัตราผลตอบแทนเงินสดต่อยอดขาย = กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน/ยอดขายสุทธิ

2.5 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน คือ ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory) และทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

2.5.1 ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

Spence (1973) ทฤษฎีการส่งสัญญาณใช้เพื่อการอธิบายการเข้าถึงข้อมูลที่ผู้บริหารย่อมเข้าถึงข้อมูลได้มากกว่านักลงทุน การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างของเงินทุนจึงสามารถส่งสัญญาณไปสู่นักลงทุนทราบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเป็นเช่นไรกับทิศทางในอนาคตของบริษัท เช่น การเลือกใช้วิธีการก่อหนี้ที่ผู้บริหารสามารถคาดการณ์ได้ว่ากิจการจะประสบผลขาดทุน จึงเลือกที่จะใช้วิธีการเพิ่มทุนโดยหุ้นสามัญ เพื่อดึงนักลงทุนรายใหม่เข้ามาร่วมรับชะตากรรมในผลขาดทุนที่เกิดขึ้น แต่ถ้าเป็นการก่อหนี้ในรูปแบบของการระดมทุน ซึ่งเป็นทุนที่มีต้นทุนที่ต้องจ่ายอย่างแน่นอน (มีดอกเบี้ยจ่ายที่จะสร้างภาระผูกพันแก่บริษัท) และไม่มีความสามารถที่จะจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวได้ บริษัทจะเดินไปสู่ภาวะล้มละลาย นักลงทุนจึงมีความเชื่อมั่นว่าเมื่อบริษัทมีการก่อหนี้เพิ่มหรือใช้หนี้สินในโครงสร้างของเงินทุนในอัตราส่วนที่สูงย่อมมีความมั่นใจต่อผลการดำเนินงานในอนาคต จะส่งผลในทิศทางที่ดี การส่งสัญญาณโดยการก่อหนี้เป็นการส่งสัญญาณที่มีความน่าเชื่อถือ มีนักวิจัยจำนวนไม่น้อยที่เสนอแนวคิดด้านกลไกของการส่งสัญญาณให้กับผู้ลงทุนเพื่อให้ทราบในส่วนที่เกี่ยวกับศักยภาพของบริษัท เช่น งานวิจัยของ Ross (1977) ที่พบว่า กลไกการตลาดที่ผู้บริหารเลือกที่จะใช้เพื่อการส่งสัญญาณให้กับนักลงทุน ได้แก่ การจ่ายชำระหนี้ การจ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นคืน การกู้ยืมเงินหรือการก่อหนี้ การประกาศซื้อหุ้นจากผู้ถือหุ้นในรายย่อย การประกาศควบธุรกิจหรือการซื้อธุรกิจ การประกาศแยกตัวของบริษัทร่วมหรือของบริษัทย่อย Heijnen and Van der Made (2012) พบว่าการถูกคว่ำบาตรจากผู้บริโภคเป็นอีกกลไกการตลาดหนึ่งที่ส่งสัญญาณแก่นักลงทุนเพื่อให้ทราบถึงขีดความสามารถในการดำเนินงานของธุรกิจ และโอกาสในการเจริญเติบโตในอนาคตของบริษัท นอกจากนี้ มีงานวิจัยอีกเป็นจำนวนมากที่ได้นำทฤษฎีการส่งสัญญาณเพื่อใช้อธิบายสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างดี เช่น Welch (1989) และZheng & Stangeland (2007) มีงานวิจัยที่ พบว่า เกิดความสัมพันธ์ในเชิงลบระหว่างคุณภาพของบริษัทกับราคาหุ้น เพราะราคาหุ้นที่ถูกเสนอขายครั้งแรกที่ราคาขายต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริงนั้น เป็นตัวที่ส่งสัญญาณเพื่อให้ทราบถึงขีดความสามารถในอนาคตของบริษัทให้แก่นักลงทุน ซึ่งมีงานวิจัยของ Lucas and McDonald (1990) ที่สอดคล้องกัน พบว่าเมื่อมีการประกาศเพิ่มทุนจะทำให้หุ้นจะมีราคาลดลง เช่นเดียวกับ Hirtle (2004) ที่วิจัยเรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการซื้อหุ้นคืนของ Bank Holding Company ในสหรัฐอเมริกา พบว่า การซื้อคืนหุ้นในราคาสูงมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับการเพิ่มสูงขึ้นในผลกำไรของบริษัท และทำให้คุณภาพของสินทรัพย์ดีขึ้นในปีที่มีการซื้อคืนหุ้น โดยเฉพาะบริษัทที่ซื้อและบริษัทที่ขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ แสดงให้เห็นว่า Bank Holding Company ซึ่งมีผู้บริหารที่มีข้อมูลด้านความคาดหวังในการทำกำไรจากการซื้อคืนหุ้น ส่งสัญญาณดังกล่าวเข้าสู่ตลาดแสดงให้ผู้ลงทุนเห็นถึงผลการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น และเลือกที่จะใช้ช่วงเวลาที่กระแสเงินสดอยู่ในระดับดีเพื่อทำการซื้อหุ้นคืน เมื่อเปรียบเทียบกับโอกาสในการทำกำไรของบริษัทจากการลงทุนภายนอก

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มเอ็ม เอ ไอ โดยจะใช้ทฤษฎีการส่งสัญญาณเพื่ออธิบายลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและแนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา

2.5.2 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

Jensen and Meckling (1976) ทฤษฎีตัวแทนอธิบายถึงความสัมพันธ์ที่เกิดภายใต้สัญญาระหว่างตัวการซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลหรือบุคคล (Principal) ในการแสวงหาประโยชน์สูงสุดจากการลงทุน โดยการว่าจ้างตัวแทน (Agent) ให้ดำเนินการบริหารจัดการแทนตนเอง และในขณะเดียวกันก็พยายามที่จะควบคุมไม่ให้ตัวแทนดำเนินการที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นตัวการจะต้องกำหนดผลตอบแทนที่ทำให้จูงใจตัวแทนได้ มิฉะนั้นอาจจะทำให้มีปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์เพราะตัวแทนหรือฝ่ายบริหารก็พยายามที่จะหาหนทางในการสร้างมูลค่าสูงสุดแก่ตัวการเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าหนทางนั้นให้ผลประโยชน์แก่ตัวเองหรือมีดุลภาพในผลตอบแทนที่ทั้งฝ่ายตัวการและฝ่ายตัวแทนคาดหวังที่จะได้รับตามสัญญา ซึ่งอาจทำให้ตัวแทนปกปิด ซ่อนเร้นข้อมูล หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ และกระทำการที่ผิดต่อศีลธรรม เช่น การตกแต่งกำไรโดยใช้ดุลยพินิจของตัวแทนเองซึ่งการกระทำดังกล่าวของผู้บริหารก่อให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร (Earnings Management) Cheng (2004) พบว่ากิจกรรมการวิจัยและพัฒนานั้นถือเป็นต้นกำเนิดของปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ระหว่างผู้รู้ข้อมูลวงใน (ผู้บริหาร) กับผู้อยู่วงนอก (ผู้ถือหุ้น) เป็นปัญหาความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ระหว่างผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ เนื่องจากแต่ละฝ่ายมีความต้องการและเป้าหมายที่แตกต่างกัน ผู้บริหารในฐานะตัวแทนของผู้ถือหุ้นที่มีหน้าที่สร้างความมั่งคั่งให้กับองค์กรและผู้ถือหุ้นสูงที่สุดตามที่ผู้ถือหุ้นต้องการ ในขณะที่ผู้บริหารเองก็ต้องการค่าตอบแทนสูงที่สุด หากค่าตอบแทน

ของผู้บริหารไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับผลกำไรของบริษัท ผู้บริหารอาจไม่ได้ทุ่มเทบริหารกิจการอย่างเต็มที่เพื่อสร้างความมั่งคั่งสูงสุดให้กับองค์กรและผู้ถือหุ้น ในขณะเดียวกันก็อาจใช้จ่ายเงินจำนวนมากเพียงเพื่อประโยชน์และความสุขส่วนตัว เป็นการเบียดบังผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นอีกด้วย โดยการเปิดเผยข้อมูลนี้อาจเป็นเครื่องมือในการลดปัญหาดังกล่าวรวมถึงความไม่สมมาตรของข้อมูลได้ (Jensen & Meckling, 1976; Patelli & Prencipe, 2007) โดยการที่ข้อมูลต่างๆ นั้นถูกรับรู้อย่างทั่วถึงหรือการที่มีความไม่สมมาตรของข้อมูลในระดับต่ำนั้นทำให้เกิดประโยชน์ต่างๆ ตามมารวมถึงการที่มูลค่าของบริษัท (Firm Value) เพิ่มขึ้น

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มเอ็ม เอ ไอ โดยจะใช้ทฤษฎีตัวแทนเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Basso et al. (2013) ค้นพบว่าการเปิดเผยข้อมูลของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนหรือการมีอยู่ของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนมี ความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความสามารถในการทำกำไรและการเติบโตของบริษัท งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่จะกำหนดให้ดัชนีหรือระดับการเปิดเผยข้อมูลเป็นตัวแปรตามเพื่อหาปัจจัยที่มีผลทำให้บริษัทเลือกที่จะเปิดเผยข้อมูลมากน้อยแค่ไหน แล้วส่งผลกระทบต่องบการเงินอย่างไร การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจะศึกษาและเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัท โดยกำหนดหัวข้อข้อมูลที่จะเก็บจากรายงานประจำปี การวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลจะกำหนดการให้คะแนนไว้ว่าถ้าบริษัทมีการเปิดเผยในหัวข้อที่ระบุไว้จะได้ 1 คะแนน ถ้าไม่มีการเปิดเผยของหัวข้อนั้นจะได้ 0 คะแนน

Bozzolan et al. (2003) กล่าวถึงการเปิดเผยการวิจัยและพัฒนาประจำปีของอิตาลีในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาการอภิปรายในเรื่องอนาคตของการรายงานทางธุรกิจ มีข้อตกลงที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ว่าการรายงานทางการเงินแบบดั้งเดิมนั้นไม่เพียงพอในการตอบสนองความต้องการข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา การศึกษาครั้งนี้ตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา โดยบริษัทจดทะเบียนในอิตาลีในรายงานประจำปีตั้งแต่ปี 2544 การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบคำถามการวิจัยสองคำถาม คืออะไร คือปริมาณและเนื้อหาของการวิจัยและพัฒนา และอะไรคือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรายงานโดยสมัครใจที่แตกต่างกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับปริมาณและเนื้อหาของข้อมูลที่เปิดเผย ผลลัพธ์นั้นสอดคล้องกับ

การศึกษาการวิจัยและพัฒนา ครั้งก่อนๆ ซึ่งแสดงการเปิดเผยอย่างกว้างขวางของเงินทุนภายนอก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับ“ลูกค้า”) สำหรับปัจจัยที่สามารถอธิบายวิธีการรายงานโดยสมัครใจที่แตกต่างกัน พบว่าอุตสาหกรรมและขนาดไม่สำคัญในการกำหนดเนื้อหาของข้อมูลที่เปิดเผยอย่างไรก็ตาม การค้นพบในการศึกษาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องในการอธิบายปริมาณของข้อมูลที่เปิดเผย โดยสรุป บทความนี้เน้นการปฏิบัติของการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในอิตาลีโดยตรวจสอบรายงานประจำปีและเปรียบเทียบผลลัพธ์เหล่านี้กับการศึกษาในช่วงเวลาก่อนหน้าพบว่าบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมีการลงทุนอย่างมากในด้านสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยสื่อสารผ่านทางการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ

Garcia-Meca et al. (2005) กล่าวถึงปัจจัยที่อธิบายการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาแก่นักวิเคราะห์ทางการเงิน ซึ่งการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาที่บริษัทเปิดเผยในการนำเสนอผลงานแก่นักวิเคราะห์ฝ่ายขายและอิทธิพลของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา การวิเคราะห์ตัวอย่างของรายงาน 257 รายการจากบริษัทสเปนที่จดทะเบียนในปี พ.ศ.2543 ถึง พ.ศ. 2544 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในระดับการเปิดเผยตามหมวดหมู่ของการวิจัยและพัฒนา บริษัทมักจะรายงานข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ลูกค้าและกระบวนการต่างๆ ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยการพัฒนาและนวัตกรรมมีการรายงานน้อยต่อนักวิเคราะห์ทางการเงิน บริษัทขนาดใหญ่จะเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น การนำเสนอผลงานภายนอกซึ่งดำเนินการหลังจากประกาศผลไตรมาสทุกไตรมาสครึ่งปีหรือประจำปี พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเป็นการเปิดเผยเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนและลูกค้า

Botosan and Plumlee (2002) กล่าวถึงการตรวจสอบระดับการเปิดเผยข้อมูลและต้นทุนทุนที่คาดหวัง ซึ่งการวิจัยนี้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายของทุนและการเปิดเผยข้อมูลของรายงานประจำปีและการเปิดเผยข้อมูลทันเวลาและกิจกรรมนักลงทุนสัมพันธ์ ผู้วิจัยประเมินต้นทุนเงินทุนโดยใช้แบบจำลองส่วนลดเงินปันผลแบบดั้งเดิม ซึ่งพบว่าต้นทุนของเงินทุนลดลงในระดับการเปิดเผยรายงานประจำปี แต่ต้นทุนของเงินทุนเพิ่มขึ้นในระดับของการเปิดเผยข้อมูลที่ทันเวลา ผลการทดสอบหลังตรงข้ามกับทฤษฎี แต่สอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารว่าการเปิดเผยข้อมูลในเวลาที่เหมาะสมอาจเพิ่มต้นทุนของเงินทุน ซึ่งอาจเกิดจากความผันผวนของราคาหุ้น ผู้วิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนของเงินทุนกับระดับกิจกรรมนักลงทุนสัมพันธ์ สรุปว่าการรวมข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลประเภทต่างๆ ทำให้ข้อมูลสูญหาย การไม่รวมประเภทการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดไว้ในการวิเคราะห์การถดถอยอาจนำไปสู่การเบี่ยงเบนของตัวแปรที่สัมพันธ์กันและข้อสรุปที่ผิดพลาด เป็นงานวิจัยที่พบว่า บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลมากกว่านั้นมีแนวโน้มที่จะมีต้นทุนของเงินลงทุนต่ำกว่า

เพราะต้นทุนเงินทุนที่ต่ำมีประโยชน์เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าควรลงทุนหรือไม่ลงทุนในโครงการใดบ้างของบริษัท

Jones (2007) กล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจใน R&D อุตสาหกรรมเร่งรัดการเปิดเผยเกี่ยวกับกิจกรรมการวิจัยและพัฒนาอาจช่วยให้ผู้เข้าร่วมการตลาดเข้าใจถึงอนาคต ในอนาคตของบริษัทที่มีการวิจัยและพัฒนา แต่ในขณะเดียวกันอาจมีค่าใช้จ่ายสูงหากการเปิดเผยข้อมูลนั้นเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เป็นกรรมสิทธิ์ ผู้วิจัยทดสอบการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาที่ทำโดยบริษัท ผู้วิจัยและพัฒนาในรายงานประจำปีของพวกเขารวมถึงนักวิเคราะห์การเงินตลอดทั้งปี พบว่าระดับของการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาจะสูงขึ้นเมื่อต้นทุนการเป็นเจ้าของลดลงและเมื่ออัตราส่วนของมูลค่าตลาดลดลง อาจเป็นเพราะงบการเงินพื้นฐานมีข้อมูลน้อยเกี่ยวกับมูลค่าตลาด นอกจากนี้หลังจากควบคุมระดับการเปิดเผยข้อมูลทั่วไปและการเปิดเผยการคาดการณ์ในอนาคตฉันพบว่าความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างการเปิดเผยเกี่ยวกับขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา R&D และข้อผิดพลาดการคาดการณ์ยอดขายหนึ่งปีล่วงหน้าของนักวิเคราะห์ สิ่งนี้สอดคล้องกับการเปิดเผยเกี่ยวกับขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาซึ่งช่วยลดความไม่แน่นอนของนักวิเคราะห์เกี่ยวกับยอดขายล่วงหน้าหนึ่งปี ผู้วิจัยพบหลักฐานที่หลากหลายเกี่ยวกับการคาดการณ์รายได้ ระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงขึ้นเกี่ยวกับโครงการ R&D ทั้งสองที่อยู่ระหว่างดำเนินการและขั้นตอนการพัฒนา R&D นั้นเกี่ยวข้องกับข้อผิดพลาดลดลงในการคาดการณ์รายได้ล่วงหน้าหนึ่งปีของนักวิเคราะห์ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยไม่พบหลักฐานของความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและการพัฒนาในการคาดการณ์รายได้ล่วงหน้าหนึ่งปี ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน บริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเพื่อแสดงถึงมูลค่าที่แท้จริงของบริษัท

Merkley (2014) กล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลและการรับรู้รายได้ หลักฐานจากการเปิดเผยข้อมูล R&D การวิจัยนี้ทดสอบว่าผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเปิดเผย R&D ลักษณะเฉพาะของการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาและความสามารถที่จำกัดของงบการเงินในการสื่อสารถึงมูลค่าของการลงทุนดังกล่าว เน้นถึงบทบาทของการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นส่วนเสริมของงบการเงิน ผู้วิจัยพบว่าผลประกอบการปัจจุบัน (ปรับปรุงสำหรับค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาของการเปิดเผย R&D ที่เปิดเผย พบว่าผู้จัดการปรับการเปิดเผย R & D ตามผลการดำเนินงานเพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในที่สุดก็ได้ข้อสรุปว่าผู้เข้าร่วมการลงทุนพบว่าข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและการพัฒนาเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักลงทุน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่าง

การเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน บริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเพื่อแสดงถึงมูลค่าที่แท้จริงของบริษัท

Haggard et al. (2008) และ Hassan et al. (2009) กล่าวถึงการเปิดเผยโดยสมัครใจช่วยเพิ่มความรวดเร็วในการแจ้งราคาหุ้นหรือไม่ การเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นที่มีส่งผลต่อนักลงทุนตามการวิจัยก่อนหน้าได้ระบุรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นที่จะไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐาน (Barberis, Shleifer, & Wurgler, 2005; Pindyck, & Rotemberg, 1993) Veldkamp (2006) กล่าวถึงปัญหานี้ด้วยการสังเกตว่าการเปลี่ยนของราคาหุ้นสามารถเพิ่มขึ้นโดยดัชนีข้อมูล กล่าวคือเมื่อไม่มีข้อมูลเฉพาะบริษัท นักลงทุนจะใช้ข้อมูลทั่วไปที่ต้นทุนไม่สูง เช่น ข่าวการตลาดและข่าวระดับอุตสาหกรรมเพื่อดูแนวโน้มของบริษัท แม้ว่าจะให้ข้อมูลได้น้อยกว่าแต่นักลงทุนใช้ข้อมูลประเภทนี้เพราะราคาไม่แพง จากข้อมูลของ Velkamp การข้อมูลทั่วไปดังกล่าวมีส่วนช่วยในการกำหนดราคาที่ดียิ่งขึ้นและลดความผันผวนของราคาหุ้น Jin & Myers (2006) ก็สรุปว่าการไม่ทราบข้อมูลเฉพาะบริษัทจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของราคาหุ้น ตรงกันข้ามกับรูปแบบการตลาดข้อมูลของ Veldkamp (2006) พวกเขาให้คำอธิบายตามความเสี่ยง พวกเขายืนยันว่าการไม่มีข้อมูลเฉพาะของบริษัท “ส่งผลกระทบต่อการแบ่งความเสี่ยงระหว่างผู้จัดการภายในและนักลงทุนภายนอก” (หน้า 258) ในโมเดลของพวกเขาการไม่มีข้อมูลเฉพาะของบริษัท ทำให้บุคคลภายในสามารถจับกระแสเงินสดบางส่วนของบริษัท และเพิ่มความเสี่ยงเฉพาะของบริษัทที่พวกเขารับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกันการไม่เปิดเผยของบริษัททำให้นักลงทุนภายนอกต้องใช้ข้อมูลตลาดและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในตลาด ซึ่งทำให้ราคาหุ้นสูงขึ้นพร้อมกับปัจจัยด้านการตลาดและอุตสาหกรรม การวิจัยนี้จะทดสอบบทบาทของนโยบายการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัท ส่วนกรอบความเสี่ยงของ Jin & Myers (2006) หากบริษัทนำนโยบายการเปิดเผยข้อมูลที่น่าเชื่อถือและการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจมาใช้ นักลงทุนจะได้รับการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวแบบเฉพาะบริษัท เป็นผลให้นักลงทุนในบริษัทดังกล่าวจะใช้ข้อมูลพื้นฐานน้อยลง ตามทฤษฎีแล้วการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้มูลค่าของหุ้นเปลี่ยนแปลงตามไป ทฤษฎีล่าสุดเชื่อว่าการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามารถขับเคลื่อนโดยข้อมูลของบริษัทเท่าที่การเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ซึ่งจะลดค่าใช้จ่ายในการจัดหาข้อมูลและเพิ่มความโปร่งใสของบริษัท ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจจะช่วยลดราคาหุ้น และเก็บข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวิจัยนี้โดยใช้การประเมินผลการวิเคราะห์นโยบายการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท โดยรวมแล้วพบว่า ข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจกับมูลค่าของบริษัท อย่างไรก็ตามบริษัทอาจมีเหตุจูงใจในการไม่เปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาของบริษัทได้เช่นกัน

เนื่องจากบริษัทอาจเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาอาจส่งผลในทางลบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

Healy and Palepu (1993) กล่าวถึงผลกระทบของกลยุทธ์การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของบริษัทต่อราคาหุ้น ผู้จัดการหลายคนแย้งว่ามาตรฐานการบัญชีใหม่เป็นภาระ เพราะพวกเขากำหนดข้อกำหนดการรายงานใหม่ แต่ไม่ได้ช่วยให้พวกเขาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพกับนักลงทุนภายนอก ตัวอย่างเช่น กฎการบัญชีปัจจุบันไม่อนุญาตผู้จัดการเพื่อแสดงประโยชน์ของการลงทุนในการปรับปรุงคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ โปรแกรมการพัฒนา R&D และการบริการลูกค้าในงบดุลของพวกเขาในเวลาที่เหมาะสม การวิจัยนี้ทดสอบผลกระทบของกลยุทธ์การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของบริษัท ที่มีต่อราคาหุ้นในสหรัฐอเมริกา การรายงานทางการเงินเป็นกลไกที่มีประโยชน์สำหรับผู้จัดการในการสื่อสารกับนักลงทุนภายนอก กลไกที่มีศักยภาพสำหรับผู้จัดการของบริษัทเพื่อให้การรายงานทางการเงินของพวกเขาน่าเชื่อถือมากขึ้น พบว่า บริษัทอาจมีแรงจูงใจที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเนื่องจากเหตุผลเรื่องการแข่งขัน

Verrecchia (1983), Dye (1985), และ Jones (2007) กล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลแบบครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล มีคำอธิบายว่าทำไมผู้จัดการจึงใช้ดุลยพินิจในการเปิดเผยข้อมูล แม้ว่าผู้ค้าจะมีความคาดหวังอย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับแรงจูงใจของเขาในการปกปิดรายงาน ผลที่ตามมาค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลจะทำให้คู่แข่งรู้ทันรวมถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ดังนั้นผู้ค้าจึงไม่สามารถตีความข้อมูลที่ถูกปกปิดไว้ และทำให้มูลค่าของบริษัทลดลงจนถึงจุดที่ผู้จัดการทำหน้าที่เปิดเผยข้อมูลที่ผู้จัดการทราบดีกว่า พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนานั้นอาจเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทคู่แข่ง

นอกจากนี้การศึกษามีการกำหนดตัวแปรควบคุมจากลักษณะกิจการโดย Bozzolan et al. (2003) กล่าวถึงจุดประสงค์ที่ทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนานั้น พบว่าบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมีการลงทุนอย่างมากในด้านสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยสื่อสารผ่านทางการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งเทคโนโลยีชั้นสูงจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน และ Verrecchia (1983); Dye (1985) ; Jones (2007) พบว่าการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนานั้นอาจเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทคู่แข่ง นอกเหนือจากนี้ Haggard et al. (2008) และ Hassan et al. (2009) พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจกับมูลค่าของบริษัทที่ถูกใช้เป็นตัวแปรควบคุม โดยตัวแปรควบคุมประกอบด้วย ดังนี้ อายุของกิจการ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราการเติบโตของธุรกิจ และอายุ CEO ของธุรกิจ

2.7 กรอบแนวคิดการศึกษา

กรอบแนวคิดการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ดังนี้

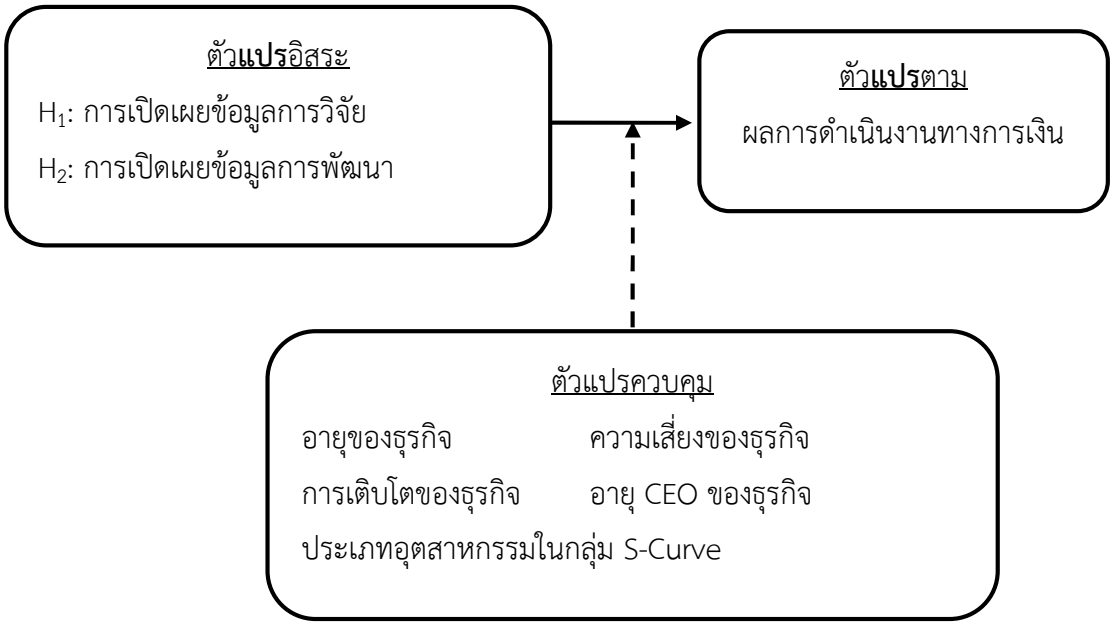

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในประเทศไทยเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งให้ความสำคัญทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทโดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 การพัฒนาสมมติฐานการศึกษา

การวิจัยนี้จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ คำถามวิจัยที่กล่าวถึงกิจการมีลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินอย่างไร แนวโน้มของระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินเป็นอย่างไรและการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินอย่างไร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยในอดีต ถึงความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและการพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา และผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยมีตัวแปรควบคุม ได้แก่ อายุของกิจการ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราการเติบโตของธุรกิจ และอายุ CEO ของธุรกิจ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

งานวิจัยของ Bozzolan et al. (2003) กล่าวถึงจุดประสงค์ที่ทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนานั้น พบว่า บริษัทที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมีการลงทุนอย่างมากในด้านสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยสื่อสารผ่านทางการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ Garcia-Meca et al. (2005) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเป็นการเปิดเผยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนและลูกค้า งานวิจัยที่พบว่า บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลมากกว่านั้นมีแนวโน้มที่จะมีต้นทุนของเงินลงทุนต่ำกว่า(Botosan & Plumlee, 2002; Francis et al., 2008) ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาและผลการ

ดำเนินงานทางการเงิน บริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเพื่อแสดงถึงมูลค่าที่แท้จริงของบริษัท (Jones, 2007; Merkley, 2014) นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจกับมูลค่าของบริษัท (Haggard et al., 2008; Hassan et al., 2009) ซึ่งผู้วิจัยทำการตั้งสมมติฐานในงานวิจัยดังนี้

H_1: การเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

อย่างไรก็ตามบริษัทอาจมีเหตุจูงใจในการไม่เปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนาของบริษัทได้เช่นกัน เนื่องจากบริษัทอาจเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนาอาจส่งผลในทางลบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท โดยในงานวิจัยของ Healy and Palepu (1993) พบว่าบริษัทอาจมีแรงจูงใจที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเนื่องจากเหตุผลเรื่องการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าการเปิดเผยข้อมูลแบบครอบคลุมค่าใช้จ่าย โดยมีเหตุผลและแรงจูงใจที่จะปกปิดรายงาน เพราะผลที่ตามมาทำให้คู่แข่งรู้ทันถึงข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทคู่แข่ง (Verrecchia, 1983; Dye, 1985; Jones, 2007) ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) กำหนดให้กิจการต้องไม่รับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการวิจัยขึ้นเป็นสินทรัพย์ และค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนานั้นสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ ผู้วิจัยจึงทำการตั้งสมมติฐานในงานวิจัยดังนี้

H_2: การเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยประชาการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ เนื่องจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งเป็นธุรกิจที่มีศักยภาพขนาดกลางและขนาดเล็ก และเป็นธุรกิจที่มีแนวโน้มการเติบโตดีในอนาคต ศึกษารายงานประจำปี โดยศึกษาข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ในปี พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาครอบคลุมถึงช่วงเวลาก่อนและหลังการมีนโยบายไทยแลนด์ 4.0 โดยใช้ข้อมูลทั้งหมด 4 รอบปีบัญชีคือ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 โดยกำหนดเงื่อนไขข้อมูลบริษัทที่จะนำมาใช้ในการศึกษาต้องเป็นข้อมูลบริษัทที่มีรายชื่อหลักทรัพย์อยู่ใน

กลุ่มเอ็ม เอ ไอ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 และมีแบบแสดงรายงานประจำปีครบถ้วนตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย ซึ่งอาจมีบริษัทที่ถูกเพิกถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์ เกิดการควบหรือรวมกิจการ การถอนตัวจากตลาดหลักทรัพย์ หรือเพิ่งเริ่มต้นเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์

อย่างไรก็ตามประชากรที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ จำนวน 164 บริษัท แต่จากเงื่อนไขที่กำหนดทำให้มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 128 บริษัท

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรรม

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	10	6.10	7	5.47
2	กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	10	6.10	9	7.03
3	กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	10	6.10	8	6.25
4	กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	38	23.17	31	24.22
5	กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	25	15.24	14	10.94
6	กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	13	7.93	10	7.81
7	กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	46	28.04	39	30.47
8	กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	12	7.32	10	7.81
	รวม	164	100.00	128	100.00

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) สำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มเอ็ม เอ ไอ ศึกษาข้อมูลในรายงานประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 โดยเก็บข้อมูลจากการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา

และผลการดำเนินงานทางการเงิน รวมทั้งตัวแปรควบคุม ได้แก่ ดังนี้ อายุของกิจการ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราการเติบโตของธุรกิจ และอายุ CEO ของธุรกิจ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้มีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความวิจัย วารสารวิชาการ หนังสือ และข้อมูลจากเว็บไซค์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ประยุกต์แบบเก็บข้อมูลที่เป็นกระดาษทำการเพื่อใช้เก็บข้อมูลการวิจัยและพัฒนา โดยการใช้กระดาษทำการวิธีการนับจำนวนคำในรายงานประจำปี โดยมีรายละเอียดในส่วนการเปิดเผยข้อมูลวิจัย และการเปิดเผยข้อมูลพัฒนา แต่ละรายการครอบคลุมการจัดประเภทการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลด้านการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาของบริษัท เช่น การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ทรัพยากรบุคคลที่ใช้ การลงทุนก่อสร้างศูนย์วิจัย การเปิดเผยผลสำเร็จของการวิจัยและพัฒนาของบริษัทในปัจจุบันและศักยภาพในอนาคต การเปิดเผยถึงการคาดการณ์โครงการวิจัยและพัฒนาในอนาคตของบริษัท ทั้งในด้านการเงินและเนื้อหาของการวิจัยและพัฒนา การเปิดเผยแหล่งที่มาของเงินทุนที่นำมาใช้ในกิจกรรมการวิจัยและพัฒนาทั้งในปัจจุบันและอนาคต และการเปิดเผยข้อมูลด้านบัญชีหรือการเงิน เช่น จำนวนเงินที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา อัตราส่วนทางการเงิน นโยบายทางการบัญชีที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้งานวิจัยในครั้งใช้การวัดมูลค่าแต่ละตัวแปรตามวิธีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงวิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่าตัวแปร

	ตัวแปร	คำย่อ	การวัดมูลค่า
ตัวแปรตาม			
1	ผลการดำเนินงานทางการเงิน	Y	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)
ตัวแปรอิสระ			
1	การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย	X_1	วิเคราะห์เนื้อหาในรายงานประจำปีที่เปิดเผยข้อมูลการวิจัยตามคำนิยามศัพท์ที่กำหนดขึ้นและนับจำนวนคำที่เปิดเผยในแต่ละบริษัทตลอดระยะเวลา 3 ปี
2	การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา	X_2	วิเคราะห์เนื้อหาในรายงานประจำปีที่เปิดเผยข้อมูลการพัฒนาตามคำนิยามศัพท์ที่กำหนดขึ้นและนับจำนวนคำที่เปิดเผยในแต่ละบริษัทตลอดระยะเวลา 3 ปี
ตัวแปรควบคุม			
1	อายุของธุรกิจ	X_3	อายุของธุรกิจ ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2561

	ตัวแปร	คำย่อ	การวัดมูลค่า
2	ความเสี่ยงของธุรกิจ	X_4	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น คือ หนี้สินรวมหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา 3 ปี
3	การเติบโตของธุรกิจ	X_5	อัตราการเติบโตของธุรกิจตลอดระยะเวลาที่ศึกษา 3 ปี (อัตราการเติบโต = (1- อัตราการจ่ายเงินปันผล)*อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น
4	อายุ CEO ของธุรกิจ	X_6	อายุของ CEO คนล่าสุดของธุรกิจ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561
5	ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve	X_7	ประเภทธุรกิจในกลุ่ม S - Curve 5 อุตสาหกรรม จาก 9 หมวดธุรกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร (ภาคธุรกิจการเกษตรและอาหาร / เครื่องดื่ม) อุตสาหกรรม (ภาคยานยนต์) ทรัพยากร (ภาคพลังงาน / สาธารณูปโภค) บริการ (ภาคสุขภาพ บริการดูแล, การท่องเที่ยว / การพักผ่อน, การขนส่ง / โลจิสติก) และเทคโนโลยี (ภาคของชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์, เทคโนโลยีสารสนเทศ / การสื่อสาร)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้กระดาษทำการในการเก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เก็บข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มเอ็ม เอ ไอ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 ตามตัวแปรที่กำหนดไว้ โดยเก็บข้อมูลในรายงานประจำปี

ส่วนที่ 2 เก็บข้อมูลเพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา ทั้ง 2 รายการ ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา โดยการนับจำนวนคำ (Text Unit) ของคำที่เปิดเผย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ว่าข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยในรายงาน

ประจำปีนั้นครอบคลุมรายการคำศัพท์ที่กำหนดไว้ในแบบเก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา และนับจำนวนคำที่เปิดเผยในแต่ละบริษัทตลอดระยะเวลา 3 ปี ตามจำนวนคำนิยามศัพท์ดังนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงคำและนิยามคำศัพท์การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย

ลำดับ	คำ	นิยาม
1	คิดค้นนวัตกรรม	การคิดค้นความคิดและการกระทำใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
2	การออกแบบ	การออกแบบ หมายถึง การถ่ายทอดรูปแบบจากความคิดออกมาเป็นผลงาน ที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้หรือสัมผัสได้ ซึ่งการออกแบบครอบคลุมถึงการออกแบบวัตถุ ระบบ หรือ ปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์
3	องค์ความรู้	ความรู้ที่อยู่ในศาสตร์ ได้แก่ ความคิดรวบยอด หลักการ วิธีการ ที่อยู่ในตำรา อยู่ในห้องสมุด ซึ่งอยู่ภายนอกตัวบุคคล ที่สั่งสมกันมาเพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้
4	วิเคราะห์ความต้องการตลาด	การวิเคราะห์กระบวนการของการสื่อสารคุณค่าของผลิตภัณฑ์หรือบริการไปยังลูกค้า การตลาดอาจถูกตีความว่าเป็นศิลปะแห่งการขายสินค้าในบางครั้ง แต่การขายนั้นเป็นเพียงส่วนเล็กๆ ส่วนหนึ่งของการตลาด
5	พัฒนานวัตกรรม	การพัฒนาความคิดและการกระทำใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
6	สร้างสรรค์สิ่งใหม่	การสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า โดยสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นอาจมีการอ้างถึงบุคคลผู้สร้างสรรค์ หรือสังคมหรือขอบเขตภายในที่ได้สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ขึ้นมา ซึ่งการวัดคุณค่าดังกล่าวอาจใช้ได้หลายวิธี
7	พัฒนาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	การพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ในลักษณะเศรษฐศาสตร์เครือข่าย หรือที่

ลำดับ	คำ	นิยาม
		เรียกว่า (Networked Economy) มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนย้ายอย่างรวดเร็วเสมือนดังไม่มีพรมแดนของประเทศ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ระหว่างประเทศ การพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารและสารสนเทศ ส่งผลให้โลกมีสภาพเหมือนเป็นหนึ่งเดียว มีการแข่งขันสูงผลกระทบในวงกว้าง
8	การประเมินผล	กระบวนการในการตัดสินคุณค่าให้กับสิ่งต่างๆ โดยนำผลที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่ามีคุณภาพระดับใด
9	การสืบค้น	การสืบสอบ ค้นหา เรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะได้รับคำตอบในรูปของต้นฉบับเอกสารบรรณานุกรม คำตอบที่เฉพาะเจาะจง ตัวเลขหรือข้อความของเรื่องนั้น
10	การสร้างสรรค์	ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสมองของบุคคลที่จะคิดได้หลายทิศหลายทางหรือคิดได้หลายคำตอบ และความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป ความคิดใหม่ผสมผสานกับประสบการณ์ได้

ส่วนที่ 3 เก็บข้อมูลเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในรายงานประจำปี ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statics) โดยแสดงด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินนั้น ผู้วิจัยนั้นใช้การวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) โดยรูปแบบ Panel และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Model)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มเอ็ม เอ ไอ รวมทั้งตัวแปรควบคุม สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการที่ 1 คือ $Y = a + b1x_1 + b2x_2 + e$

สมการที่ 1 คือ $Y = a + b1x_1 + b2x_2 + b3x_3 + b4x_4 + b5x_5 + b6x_6 + b7x_7 + e$

โดยที่

Y	=	ผลการดำเนินงานทางการเงิน
X1	=	การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย
X2	=	การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา
X3	=	อายุของธุรกิจ
X4	=	ความเสี่ยงของธุรกิจ
X5	=	การเติบโตของธุรกิจ
X6	=	อายุ CEO ของธุรกิจ
X7	=	ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve
e	=	ค่าความคลาดเคลื่อน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูล การวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลในรายงานประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 จำนวน 128 บริษัท โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพิจารณาแสดงด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินและใช้การวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

4.2 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

4.3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ทั้งหมด 164 บริษัท แต่จากเงื่อนไขที่กำหนดทำให้มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ใช้ครั้งนี้ จำนวน 128 บริษัท เก็บข้อมูลโดยการใช้กระดาษทำการในการเก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา และผลการดำเนินงานทางการเงินโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ เก็บข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของบริษัท เก็บข้อมูลเพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา และเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานทางการเงิน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มา

วิเคราะห์ผล โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ซึ่งสามารถสรุปผลดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละ บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา และผลการดำเนินงานทางการเงิน ตามประเภทอุตสาหกรรม

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน	ร้อยละ
1	กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	7	5.47
2	กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	9	7.03
3	กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	8	6.25
4	กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	31	24.22
5	กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	14	10.94
6	กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	10	7.81
7	กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	39	30.47
8	กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	10	7.81
	รวม	**128**	**100**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ในรายงานประจำปีของกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนทั้งหมด 128 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 100 โดยเป็นบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 7 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 5.47 กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 9 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.03 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน 8 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 6.25 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม 31 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 24.22 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 14 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 10.94 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.81 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ 39 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 30.47 และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.81

ตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผลการดำเนินงานทางการเงินในส่วนของอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ตัวแปรอิสระได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนา ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผลการดำเนินงานทางการเงิน (ROE)	1.29	46.24
การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย (คำ)	276.57	234.06
การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา (คำ)	168.06	192.95

จากตารางที่ 4.2 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ -1.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 46.24 การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 276.57 คำ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 234.06 คำ การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 168.06 คำ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 192.95 คำ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 -2561 จำนวน 128 บริษัท ผู้วิจัยสามารถสรุปอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น จำนวนคำที่เปิดเผยข้อมูลการวิจัย และจำนวนคำที่เปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จากการวิเคราะห์เนื้อหาในรายงานประจำปี ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลการวิจัย และการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาในรายงานประจำปีของบริษัท

การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี		อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	จำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลการวิจัย	จำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา
2559	ค่าเฉลี่ย	-1.78	247.98	161.82
	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	42.6	210.4	177.39
2560	ค่าเฉลี่ย	-2.25	277.45	164.38
	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	52.72	230.50	199.22

การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี		อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	จำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลการวิจัย	จำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา
2561	ค่าเฉลี่ย	44.38	304.28	177.98
	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	43.17	257.34	202.41
เฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	-1.29	276.57	168.06
	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	32.81	203.42	165.38

จากตารางที่ 4.3 แสดงอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น จากรายงานประจำปีของบริษัท พบว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ -1.29 โดยปี พ.ศ. 2559 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ -1.78 เท่า ปี พ.ศ. 2560 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ -2.25 และปี พ.ศ. 2561 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 44.38 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจยังไม่มีประสิทธิภาพ สร้างผลตอบแทนให้กับผู้ถือหุ้นต่ำ การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย พบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561 การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยเฉลี่ย จำนวน 276.57 คำ โดยในปี พ.ศ. 2559 มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัย จำนวน 247.98 คำ ปี พ.ศ. 2560 มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัย จำนวน 277.45 คำ และปี พ.ศ. 2561 มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัย จำนวน 304.28 คำ และในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาพบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561 การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเฉลี่ย จำนวน 168.06 คำ โดยในปี พ.ศ. 2559 มีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จำนวน 161.82 คำ ปี พ.ศ. 2560 มีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จำนวน 164.38 คำ และปี พ.ศ. 2561 มีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จำนวน 177.98 คำ การศึกษายังมีการกำหนดตัวแปรควบคุมจากลักษณะกิจการโดยที่ทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนานั้น พบว่าบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมีการลงทุนอย่างมากในด้านสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยสื่อสารผ่านทางการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งเทคโนโลยีชั้นสูงจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน และการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนานั้นอาจเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทคู่แข่ง โดยตัวแปรควบคุมประกอบด้วย อายุของธุรกิจ ความเสี่ยงของธุรกิจ การเติบโตของธุรกิจ อายุ CEO ของธุรกิจ ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุของธุรกิจ ความเสี่ยงของธุรกิจ การเติบโตของธุรกิจ อายุ CEO ของธุรกิจ ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุของธุรกิจ (ปี)	24.67	10.51
ความเสี่ยงของธุรกิจ (%)	1.47	4.03
การเติบโตของธุรกิจ (%)	17.36	57.69
อายุของ CEO ของธุรกิจ (%)	61.43	18.18
ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve (%)	0.84	0.36

จากตารางที่ 4.4 การศึกษายังมีการกำหนดตัวแปรควบคุมจากลักษณะกิจการโดยที่ทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนานั้น พบว่าบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมีการลงทุนอย่างมากในด้านสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยสื่อสารผ่านทางการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งเทคโนโลยีชั้นสูงจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน และการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนานั้นอาจเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทคู่แข่ง โดยตัวแปรควบคุมประกอบด้วย ดังนี้ อายุของธุรกิจ ความเสี่ยงของธุรกิจ การเติบโตของธุรกิจ อายุ CEO ของธุรกิจ และประเภทอุตสาหกรรมกลุ่ม S – Curve ซึ่งสามารถสรุปผลว่า พบว่า อายุของธุรกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.67 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.51 ปี ความเสี่ยงของธุรกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 1.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ร้อยละ 4.03 การเติบโตของธุรกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ -17.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ร้อยละ 57.69 อายุ CEO ของธุรกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 61.43 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 18.18 ปี ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 0.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ร้อยละ 0.36

4.2 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

ภายหลังจากการศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา และผลการดำเนินงานทางการเงิน ต่อไปผู้วิจัยจัดทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน เริ่มจากการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อเป็นการทดสอบตัวแปรที่นำมาศึกษาว่าแต่ละตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป และเป็นตัวแปรอิสระที่มี

ความสัมพันธ์กันเองซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity การศึกษาใช้วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Correlation) โดยดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ซึ่งหากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าใกล้ 1 หรือ -1 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง ในทางตรงกันข้ามหากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ 0 นั้น หมายถึงตัวแปรมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ โดยปกติทั่วไปเกณฑ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่จะใช้บอกความสัมพันธ์จะต้องมีค่าต่ำกว่า 0.7 (HinKle D.E.,1998) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังทดสอบหาค่า VIF (Variance Inflation Factor) หากค่า VIF มีค่ามากกว่า 10 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรแต่ละตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน รวมทั้งตัวแปรควบคุม คืออายุของธุรกิจ ความเสี่ยงของธุรกิจ การเติบโตของธุรกิจ อายุ CEO ของธุรกิจ ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง 0.081 ถึง 0.682 โดยพบว่า การเติบโตของธุรกิจมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น r = 0.609 และตรวจสอบปัญหา Multicollinearity ด้วยค่า VIF (Variance Inflation Factor) ซึ่งพบว่าค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 1.017 ถึง 1.095 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรแต่ละตัวไม่ได้มีความสัมพันธ์กันเอง จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity สามารถนำไปวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ทำให้ได้ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Correlation) ตามที่ได้แสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Correlation)

ตัวแปร	Y	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	VIF
Y	1								
X_1	-.046	1							1.020
X_2	-.072	.131*	1						1.042
X_3	.075	-.028	-.063	1					1.024
X_4	-.410**	.036	-.058	.028	1				1.085
X_5	.609**	.000	.077	.065	-.263**	1			1.095
X_6	.148**	-.002	-.106*	.110*	-.048	.048	1		1.037
X_7	.018	-.014	.004	.044	.031	.072	-.088	1	1.019

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มเอ็ม เอ ไอ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา ตัวแปรตามคือ ผลการดำเนินงานทางการเงินโดยวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และตัวแปรควบคุม คือ อายุของธุรกิจ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราการเติบโตของธุรกิจ และอายุ CEO ของธุรกิจ ซึ่งมีสมการดังนี้

สมการที่ 1 คือ $Y = a + b1x1 + b2x\ 2 + e$

สมการที่ 2 คือ $Y = a + b1x1 + b2x2 + b3x3 + b4x4 + b5x5 + b6x6 + b7x7 + e$

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลดำเนินงานทางการเงิน จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ดังตาราง ที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	Unstandarsized Coefficients		Standarsized Coefficients	t	sig
	B	Std. Error	Beta		
Model 1 (Constant)	3.440	4.031		.853	.394
การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย	-.007	.010	-.037	-.723	.470
การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา	-.016	.012	-.067	-.1.298	.195
Model 2 (Constant)	-.696	8.993		-.077	.938
การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย	-.004	.008	-.020	-.530	.597
การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา	-.027	.009	-.115	-2.977	.003**
อายุของธุรกิจ	.130	.168	.030	.776	.438
ความเสี่ยงของธุรกิจ	-3.103	.451	-.270	-6.881	.000**
การเติบโตของธุรกิจ	.434	.032	.541	13.713	.000**
อายุ CEO ของธุรกิจ	.237	.098	.093	2.430	.016*

ตัวแปร	Unstandarsized Coefficients		Standarsized Coefficients	t	sig
	B	Std. Error	Beta		
ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve	-.670	4.840	-.005	-.138	.890
R Square					.465
Adjusted R Square					.455
F-Value (Sig)					46.770(.000)
** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05					

จากตารางที่ 4.6 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา (P-Value = 0.003) ความเสี่ยงของธุรกิจ (P-Value = 0.000) การเติบโตของธุรกิจ (P-Value = 0.000) และอายุ CEO ของธุรกิจ (P-Value = 0.016) มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน คือ เมื่อบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเพิ่มขึ้นทำให้ผลการดำเนินงานทางการเงินลดลง และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินโดยใช้ตัวแปรควบคุมที่เป็น ความเสี่ยงของธุรกิจ การเติบโตของธุรกิจ และอายุ CEO ของธุรกิจ พบว่า เมื่อบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเพิ่มขึ้นทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานลดลงเช่นกัน แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ดังกล่าวโดยใช้ตัวแปรควบคุมที่เป็นอายุของธุรกิจและประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve ไม่พบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

4.3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ” ระหว่างปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน จาก

การศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยได้ทดสอบตามสมมติฐาน 2 ข้อ ผลการศึกในโมเดลที่ 2 พบความสัมพันธ์เชิงลบของการเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนากับผลการดำเนินงานทางการเงินอย่างเป็นนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าการเปิดเผยข้อมูลแบบครอบคลุมค่าใช้จ่าย โดยมีเหตุผลและแรงจูงใจที่จะปกปิดรายงาน เพราะผลที่ตามมาทำให้คู่แข่งรู้ทันถึงข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทคู่แข่ง (Verrecchia, 1983; Dye, 1985; Jones, 2007) ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) กำหนดให้กิจการต้องไม่รับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการวิจัยขึ้นเป็นสินทรัพย์ และค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนานั้นสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ และเมื่อพิจารณาตัวชี้วัดแต่ละประเด็นในการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา พบว่า จะมีผลการดำเนินงานทางการเงินลดลง เช่น ความเสี่ยงของธุรกิจ การเติบโตของธุรกิจ และอายุ CEO ของธุรกิจ เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเป็นการเปิดเผยข้อมูลการนำผลการวิจัยหรือความรู้อื่นมาใช้ในแผนงาน หรือออกแบบเพื่อการผลิตสิ่งใหม่หรือสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างมาก ก่อนที่จะเริ่มการผลิตหรือการใช้ในเชิงพาณิชย์ เช่น วัตถุดิบ ชิ้นส่วนอุปกรณ์ กระบวนการ บริการ ซึ่งเปิดเผยผ่านรายงานประจำปี เป็นไปได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเป็นการเปิดเผยถึงสิ่งที่ได้ดำเนินการจริงในรอบปีบัญชีนั้นซึ่งทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เพราะตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน กำหนดให้กิจการต้องรับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนาเป็นสินทรัพย์หากเข้าเกณฑ์ที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด เช่น มีความเป็นไปได้ทางเทคนิคที่จะทำให้สินทรัพย์ไม่มีตัวตนเสร็จสมบูรณ์เพื่อนำมาใช้งานหรือขาย มีความตั้งใจจะทำให้สินทรัพย์ไม่มีตัวตนเสร็จสมบูรณ์เพื่อนำมาใช้งานหรือขาย มีความสามารถจะทำให้สินทรัพย์ไม่มีตัวตนเสร็จสมบูรณ์เพื่อนำมาใช้งานหรือขาย โดยสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 สรุปสมมติฐานการศึกษา

สมมติฐาน	ผลลัพธ์
H_1: การเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ	ปฏิเสธ
H_2: การเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ	ยอมรับ

จากตารางที่ 4.7 สรุปสมมติฐานการศึกษาโดยเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งจากการทดสอบ

สมมติฐานที่ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผลการศึกษาพบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงานทางการเงิน

สมมติฐานที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผลการศึกษาพบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนา มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ และยังพบว่าตัวแปรควบคุมที่ใช้ทดสอบ คือ อายุของธุรกิจ อัตราการเติบโตของธุรกิจ และอายุ CEO ของธุรกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงานทางการเงิน และมีตัวแปรควบคุม คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงานทางการเงิน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูล การวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในรายงานประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 จำนวน 128 บริษัท ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในรายงานประจำปี เปิดเผยข้อมูลการวิจัยและข้อมูลการพัฒนา ตามนิยามคำศัพท์ที่กำหนดขึ้นและนับจำนวนคำที่เปิดเผยในแต่ละบริษัทตลอดระยะเวลา 3 ปี เพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Model) เพื่อใช้ในการตอบวัตถุประสงค์การทดสอบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งในบทที่ 5 นี้ จะมีหัวข้อการนำเสนอ ดังนี้

5.1 บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา
5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา
5.3 ข้อจำกัดการศึกษา
5.4 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

5.1 บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา

บทสรุปและการอภิปรายผลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ เพื่ออภิปรายผลการศึกษาเปรียบเทียบกับงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1.1 ลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

สรุปผลการศึกษา พบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 128 บริษัท มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยแบ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 7 บริษัท, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 9 บริษัท, กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน จำนวน 8 บริษัท, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 31 บริษัท, กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 14 บริษัท, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 10 บริษัท, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ จำนวน 39 บริษัท, และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี จำนวน 10 บริษัท ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยเฉลี่ยตลอดระยะเวลาสามปี จำนวน 276.57 คำ โดยเรียงลำดับตามปริมาณจำนวนคำที่เปิดเผย ได้แก่ ในปี พ.ศ. 2561 มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัย จำนวนเฉลี่ย 304.28 คำ ปี พ.ศ. 2560 มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยเฉลี่ย จำนวน 277.45 คำ และปี พ.ศ. 2559 มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยเฉลี่ย จำนวน 247.98 คำ และในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเฉลี่ยตลอดระยะเวลาสามปี จำนวน 168.06 คำ โดยเรียงลำดับตามปริมาณจำนวนคำที่เปิดเผย ได้แก่ ในปี พ.ศ. 2561 มีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จำนวน 177.98 คำ ปี พ.ศ. 2560 มีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จำนวน 164.38 คำ และปี พ.ศ. 2559 มีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จำนวน 161.82 คำ

ส่วนการแสดงการเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาสามปี -1.29 เท่า โดยปี พ.ศ. 2559 มีค่าเฉลี่ย -1.78 เท่า ปี พ.ศ. 2560 มีค่าเฉลี่ย -2.25 เท่า และปี พ.ศ. 2561 มีค่าเฉลี่ย 44.38 เท่า นอกจากนี้ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่าปริมาณการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาในระยะเวลา 3 ปี มีลักษณะและระดับที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกๆ ปี เนื่องจากนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ในปี พ.ศ. 2559 ให้ความสำคัญในเรื่องการขับเคลื่อนประเทศด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เพราะประเทศที่มีศักยภาพทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เข้มแข็งจะมีความได้เปรียบในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ในระยะยาว และภายในสิ้นปี 2564 ประเทศไทยมีมาตรการกระตุ้นให้เอกชนมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มมากขึ้นผ่านนโยบายของรัฐบาล เพื่อทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางและนำพาประเทศไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.), 2560) ซึ่งนโยบาย 4.0 ก็มีความสอดคล้องกับลักษณะการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

5.1.2 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ” จากรายงานประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 ซึ่งทำการศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน การอภิปรายผลการศึกษา ผู้วิจัยจะแยกพิจารณาผ่านสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 (H_1) การเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผลการศึกษาพบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงานทางการเงินไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Bozzolan et al. (2003) กล่าวถึงจุดประสงค์ที่ทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนานั้น พบว่า บริษัทที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมีการลงทุนอย่างมากในด้านสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยสื่อสารผ่านทางการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ Garcia-Meca et al. (2005) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเป็นการเปิดเผยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนและลูกค้า งานวิจัยที่พบว่า บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลมากกว่านั้นมีแนวโน้มที่จะมีต้นทุนของเงินลงทุนต่ำกว่า(Botosan & Plumlee, 2002; Francis et al., 2008) ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน บริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเพื่อแสดงถึงมูลค่าที่แท้จริงของบริษัท (Jones, 2007; Merkley, 2014) ผลการศึกษาพบว่าการเปิดเผยข้อมูลแบบครอบคลุมค่าใช้จ่าย โดยมีเหตุผลและแรงจูงใจที่จะปกปิดรายงาน เพราะผลที่ตามมาทำให้คู่แข่งรู้ทันถึงข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทคู่แข่ง (Verrecchia, 1983; Dye, 1985; Jones, 2007) ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) กำหนดให้กิจการต้องไม่รับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการวิจัยขึ้นเป็นสินทรัพย์ และค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนานั้นสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้

สมมติฐานที่ 2 (H_2) การเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนา มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์

เชิงลบ และยังพบว่าเมื่อมีการเพิ่มตัวแปรควบคุมที่ใช้ทดสอบ คือ อายุของธุรกิจ อัตราการเติบโตของธุรกิจ และอายุ CEO ของธุรกิจ พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงานทางการเงิน และเมื่อมีการเพิ่มตัวแปรควบคุม คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่กล่าวว่า บริษัทอาจมีเหตุจูงใจในการไม่เปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาของบริษัทได้เช่นกัน เนื่องจากบริษัทอาจเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนาอาจส่งผลในเชิงลบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท โดยในงานวิจัยของ Healy and Palepu (1993) พบว่าบริษัทอาจมีแรงจูงใจที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเนื่องจากเหตุผลเรื่องการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าการเปิดเผยข้อมูลแบบครอบคลุมค่าใช้จ่าย โดยมีเหตุผลและแรงจูงใจที่จะปกปิดรายงาน เพราะผลที่ตามมาทำให้คู่แข่งรู้ทันถึงข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทคู่แข่ง (Verrecchia, 1983; Dye, 1985; Jones, 2007) ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) กำหนดให้กิจการต้องไม่รับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการวิจัยขึ้นเป็นสินทรัพย์ และค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนานั้นสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาในโมเดลที่ 2 ไม่พบความสัมพันธ์ของประเด็นชี้วัดอายุของธุรกิจและประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S-Curve แต่เนื่องจากนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ในปี พ.ศ. 2559 ที่ให้ความสำคัญในเรื่องการขับเคลื่อนประเทศด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนารวมถึงการสร้างนวัตกรรมถูกนำมาใช้เป็นปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ และตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) ที่ได้อภิปรายผลไปข้างต้น จะเห็นได้ว่าลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าธุรกิจให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน และเมื่อธุรกิจมีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาจะทำให้ผลการดำเนินงานทางการเงินลดลงเนื่องด้วยค่าใช้จ่ายดังกล่าว

5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา และผลการดำเนินงานทางการเงิน : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ” ซึ่งผู้วิจัยพบประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ประโยชน์เชิงปฏิบัติและประโยชน์เชิงทฤษฎี ดังนี้

5.2.1 ประโยชน์เชิงปฏิบัติ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะทำให้บริษัทอื่นๆ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ หรือตลาดหลักทรัพย์กลุ่มอื่นๆ ได้ทราบถึงแนวโน้มของการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ อีกทั้งยังทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ให้ประโยชน์ดังนี้

1. ด้านนักวิเคราะห์ทางการเงิน สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ทางการเงิน วิเคราะห์แนวโน้มการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา เชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูล

2. ด้านนักลงทุน สามารถทราบถึงสถานการณ์การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาในปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน แต่การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2561) กำหนดให้กิจการต้องไม่รับรู้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการวิจัยขึ้นเป็นสินทรัพย์ และค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนานั้นสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้

3. ด้านผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียทราบถึงสถานการณ์การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินที่ภาพรวมมีแนวโน้มสูงขึ้นในแต่ละปี สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนที่จะลงทุนหรือไม่ลงทุนในธุรกิจนั้นๆ โดยนำข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนามาใช้วิเคราะห์แนวโน้มของผลการดำเนินงานและมองเห็นถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผลการดำเนินงานธุรกิจ มีส่วนสำคัญที่จะกำหนดนโยบายต่างๆ ของธุรกิจเพื่อเพิ่มผลการดำเนินงานให้กับธุรกิจในอนาคต

นอกจากนี้ก็เพื่อให้มีความตระหนักรู้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและพัฒนาให้กับภาครัฐและเอกชน รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี และเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และเป็นรากฐานในการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

5.2.2 ประโยชน์เชิงทฤษฎี

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบเก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยประยุกต์จากงานในอดีตที่มีความสอดคล้องหรือเกี่ยวข้องกัน นำมาเป็นเครื่องมือช่วยในการออกแบบแบบเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากยังไม่มีงานวิจัยที่ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินในประเทศไทย และนำมาเป็นข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา เป็นข้อมูลเปรียบเทียบให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ทำการวิจัยในอนาคต เป็นข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินในลักษณะของความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันกับงานวิจัยก่อนหน้า และเป็นข้อมูลนำไปวางแผนและกำหนดนโยบายต่างๆ ของธุรกิจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าทฤษฎีการส่งสัญญาณ และทฤษฎีตัวแทนสามารถอธิบายถึงลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน

ทฤษฎีการส่งสัญญาณสามารถอธิบายลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน จากการศึกษา พบว่า การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยเฉลี่ยตลอดระยะเวลาสามปี จำนวน 276.57 คำ โดยเรียงลำดับตามปริมาณจำนวนคำที่เปิดเผย ได้แก่ ในปี พ.ศ. 2561 มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัย จำนวนเฉลี่ย 304.28 คำ ปี พ.ศ. 2560 มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยเฉลี่ย จำนวน 277.45 คำ และปี พ.ศ. 2559 มีการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยเฉลี่ย จำนวน 247.98 คำ และในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาเฉลี่ย จำนวน 168.06 คำ โดยเรียงลำดับตามปริมาณจำนวนคำที่เปิดเผย ได้แก่ ในปี พ.ศ. 2561 มีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จำนวน 177.98 คำ ปี พ.ศ. 2560 มีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จำนวน 164.38 คำ และปี พ.ศ. 2559 มีการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา จำนวน 161.82 คำ ซึ่งแต่ละปีที่ทำการศึกษามีแนวโน้มระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ส่วนทฤษฎีตัวแทนสามารถอธิบายทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน จากการศึกษา พบว่า การเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ย -1.29 เท่า โดยปี พ.ศ. 2559 มีค่าเฉลี่ย -1.78 เท่า ปี พ.ศ. 2560 มีค่าเฉลี่ย -2.25 เท่า และปี พ.ศ. 2561 มี

ค่าเฉลี่ย 44.38 เท่า จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาแสดงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาในระยะเวลาสามปี มีลักษณะและระดับที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกๆ ปี แต่ในส่วนของผลการดำเนินงานทางการเงินมีผลลดลงในปี พ.ศ. 2560 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2561 จากการศึกษาแสดงจะเห็นได้ว่านโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่เริ่มในปี พ.ศ. 2559 ทำให้เกิดการกระตุ้นภาคเอกชนมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มมากขึ้นผ่านนโยบายของรัฐบาล การวิจัยและพัฒนารวมถึงการสร้างนวัตกรรมถูกนำมาใช้เป็นปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในทุกด้าน ทั้งนี้ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียทราบถึงสถานการณ์การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินที่ภาพรวมมีแนวโน้มสูงขึ้นในแต่ละปี สามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนที่จะลงทุนหรือไม่ลงทุนในธุรกิจนั้นๆ สามารถวิเคราะห์แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลและมองเห็นถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผลการดำเนินงานธุรกิจ มีส่วนสำคัญที่จะกำหนดนโยบายต่างๆ ของธุรกิจเพื่อเพิ่มผลการดำเนินงานให้กับธุรกิจในอนาคต

5.3 ข้อจำกัดการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการนำเสนอข้อจำกัดในเรื่องสื่อที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวมรวมข้อมูลรวมถึงประชากร ดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในรายงานประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 เพียงสื่อเดียวในการศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดให้เป็นข้อจำกัดในการศึกษา เนื่องจากเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สื่อรายงานประจำปีในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเป็นสื่อที่ยอมรับจากผู้ใช้ข้อมูลและได้รับความนิยม และยังเป็นสื่อที่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดทางกฎหมายที่ใช้บังคับสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จะต้องจัดทำรายงานและเผยแพร่ให้กับผู้ใช้ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้กระดาษทำการแบบเก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์ใช้เครื่องมือจากงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การกำหนดคำศัพท์ที่ใช้ในการกระดาษทำการเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินอาจไม่เหมาะกับการเก็บข้อมูลสำหรับทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่ครบถ้วนและเพียงพอสำหรับการศึกษาครั้งนี้ นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่เปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาตามคำศัพท์ที่ กำหนดขึ้น ซึ่งอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการวิเคราะห์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้

3. ประชาการที่ใช้สำหรับการศึกษา ใช้ประชากรที่เป็นบริษัทจดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เพียงกลุ่มเดียวซึ่งมีจำนวนน้อย แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเลือกประชากรเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เนื่องจากเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีการเจริญเติบสูง มีแนวโน้มเจริญเติบโตได้ดีในอนาคต และสอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.00 ที่ให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

5.4 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ซึ่งทำการเก็บรวมรวมข้อมูลในรายงานประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 เพื่อให้มีความครอบคลุมทุกส่วนของการศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะให้กับหน่วยงานในกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ควรมีรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เป็นรูปแบบเดียวกัน เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความถูกต้องครบถ้วนและสามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกันได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

2. การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้สื่อเพียงรายงานประจำ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561 เนื่องจากรายงานประจำปีเป็นสื่อที่เป็นที่ยอมรับและนิยมใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทั้งด้านที่เป็นการเงินและไม่เป็นการเงิน ซึ่งการศึกษาครั้งถัดไปควรศึกษาโดยเลือกใช้สื่ออื่นๆ ของบริษัท เช่น เว็บไซต์ของบริษัท เพื่อแสดงให้เห็นถึงการศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้สื่อที่แตกต่างกัน

3. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาโดยใช้ประชากรบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เพียงกลุ่มเดียวและในช่วงระยะเวลาเพียงสามปี การศึกษาครั้งถัดไปอาจศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มอื่น ๆ รวมถึงบริษัทที่ไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

4. หัวข้อการวิจัยในครั้งถัดไป อาจศึกษาโดยทดสอบความสัมพันธ์การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ผลการดำเนินงานทางการเงิน เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของความสัมพันธ์ในการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงินกับด้านอื่น ๆ

บรรณานุกรม

กนกกร ศุกรินทร์. (2551). เรื่อง การวัดผลการดำเนินงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย , Performance measurement of Thai SMEs. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. (2562). วันที่สืบค้นข้อมูล 15 กุมภาพันธ์ 2562 เข้าถึงได้จาก https://marketdata.set.or.th.

นภดล ร่มโพธิ์. (2546). แนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงานองค์กรสมัยใหม่. วารสารบริหารธุรกิจ, 100, 27.

พรชนิตว์ แสงนภาวรรณ. (2550). การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาของบริษัทในกลุ่มธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (การค้นคว้าแบบอิสระบัญชีมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย.

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2560). เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. วันที่สืบค้นข้อมูล 20 กุมภาพันธ์ 2561 เข้าถึงได้จาฏ http://www.tfac.or.th.

วิกรม มโนหมั่นศรัทธา (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนา: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (วิทยานิพันธ์บัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชศาสตร์และการบัญชี, สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และพิมพ์ใจ วีรศุทธากร. (2555). การวัดค่าในงานวิจัยด้านบัญชีบริหาร. วารสารวิชาชีพบัญชี,8 (23), 80.

สุมาลี เอกพล. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวงจรชีวิตของกิจการ ขนาดของกิจการและรายจ่ายในการวิจัยและพัฒนากับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, สาขาวิชาการบัญชี.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) (2560). ข่าวประชาสัมพันธ์:สวทน. เผยตัวเลขลงทุนวิจัยและพัฒนาภาคเอกชน พุ่ง 39% คาดสิ้นปี 64 รัฐ – เอกชน ลงทุนทะลุ 180,000 ล้านบาท วันที่ค้นข้อมูล กุมภาพันธ์ 2561 สืบค้นจาก http://www.sti.or.th/sti.

วิกรม มโนหมั่นศรัทธา. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลด้านการวิจัยและพัฒนา: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (วิทยานิพันธ์บัญชีมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชศาสตร์และการบัญชี,

สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ.

อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์. (2550). การเงินธุรกิจกรุงเทพฯ, ภาควิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

อุตสาหกรรม S – Curve. (2562). วันที่สืบค้นข้อมูล 15 กุมภาพันธ์ 2562 เข้าถึงได้จาก http://www.thaiauto.or.th.

Alves H, Rodrigues A.M. & Canadas N. (2012). Factors influencing the differentcategories of voluntary disclosure in annual reports: An analysis for Iberian Peninsula listed. Te'khne – Review of Applied Management Studies. 15-26.

Basso, L., Feitosa, E., Bido, D., & Kimura, H. (2013). The Existence and Disclosure of Intangibles versus Corporate Financial Performance in France. Proceedings of the International Conference on Intellectual Capital, Knowledge Management & Organizational Learning. 63-73.

Botosan, C. A., and Plumlee, M. A. (2002). A Re-examination of disclosure level and expected cost of capital. Journal of Accounting Research, 40(1), 21–40.

Bozzolan, S., Favotto, F., & Ricceri, F. (2003). Italian annual intellectual capital disclosure: An empirical analysis. Journal of Intellectual Capital, 4(4), 543-558.

Broberg, P., Tagesson T.& Collin, S. (2010). What explains variation in voluntary disclosure? A study of the annual reports of corporations listed on the Stockholm Stock Exchange. J Man Gov. 14: 351-377.

Chander, S. & Mehra, V. (2010). Disclosure of Intangible Assets in Indian Drugs and Pharmaceutical Industry. The IUP Journal Accounting Research & Audit Practices. 9(4) : 7-23.

Cheng, S. (2004). R&D Expenditures and CEO Compensation. Accounting Review, 79(2), 305–328.

Chow, C. W., & Van der Stede, W. A. (2006). The use and usefulness of nonfi nancial performance measures. Management Accounting Quarterly, 7 (3), 1–8.

Dye, R. A. (1985). Disclosure of non-proprietary in formation. Journal of Accounting Research, 23 (1) 123–145.

Garcia-Meca, E., Parra, I., Martinez, I., & Larran, M. (2005). The explanatory factors of intellectual capital disclosure to financial analysts. European Accounting

Review, 14(1), 63-94.

Haggard, K. S., Martin, X. and Pereira, R. (2008). Does voluntary disclosure improve stock price in formativeness?. Financial Management, 37(4), 747–768.

Hassan, O., Romilly, P., Giorgioni, G. and Power, D. (2009). The value relevance of disclosure: Evidence from the emerging market of Egypt. International Journal of Accounting, 44(1), 79–102.

Healy, P. M. and Palepu, K. G. (1993). The effect of firms' financial disclosure strategies on stock prices. Accounting Horizons, 7(1), 1–11.

Healy, P. M. and Palepu, K. G. (1993). The effect of firms' financial disclosure strategies on stock prices. Accounting Horizons, 7(1), 1–11.

Heijnen, P., & Van der Made, A. (2012). A signaling theory of consumer boycotts. Journal of Environmental Economics and Management, 63(3), 404-418.

Hirtle, B. (2004). Stock repurchases and bank holding company performance. Journal of Financial Intermediation,13(1), 28-57.

Jensen, M. C. and Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure. Journal of Financial Economics, 3(4), 305–360.

Jones, D. A. (2007). Voluntary disclosure in R&D-intensive industries. Contemporary Accounting Research, 24(2), 489–522.

Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1992). The balanced scorecard-measures that drive performance. Harvard Business Review, 53-55.

Kumar, G. (2013). Voluntary disclosures of intangibles information by U.S.-listed Asian companies. Journal of International Accounting, Auditing and Taxation. 109-218.

Lucas, D. J., & McDonald R. L. (1990). Equity Issues and Stock Price Dynamics. The Journal of Finance, 5(4),1019-1043

Merkley, K. (2014). Narrative disclosure and earnings performance: Evidence from R&D disclosures. The Accounting Review, 89(2), 725–757.

Ragini. (2012). Corporate Disclosure of Intangibles: A Comparative Study of Practices among Indian, US, and Japanese Companies. VIKALPA. 37 (3): 51-72.

Ross, S. A. (1977). The determinants of financial structure: The incentive signaling

approach. The Bell Journal of Economics, 8(1),23-40.

Spence, M. (1973). Job market signaling. The quarterly journal of Economics, 87(3), 355-374.

Verrecchia, R. E. (1983). Discretionary disclosure. Journal of Accounting and Economics. 5(4), 179–194.

Welch, I. (1989). Seasoned offerings, imitation costs, and the underpricing of initial public offerings. The Journal of Finance, 44(2), 421-449.

Zheng, S. X., & Stangeland, D. A. (2007). IPO underpricing, firm quality, and analyst forecasts. Financial Management, 36(2), 45-64.

Zuriekat, M., Salameh, R., & Alrawashdeh, S. (2011). Participation in performance measurement systems and level of satisfaction. International journal of Business and Social Science, 2 (8 May), 160.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรมใน 8 อุตสาหกรรม
1	บริษัท 2 เอส เมทัล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
2	บริษัท แอสเซท ไฟว์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	บริการ
3	บริษัท เอบิโก้ โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
4	บริษัท เอเซีย แคปปิตอล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
5	บริษัท ไอร่า แฟคตอริ่ง จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
6	บริษัท เอเซีย กรีน เอนเนอจี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
7	บริษัท เอไอ เอนเนอร์จี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
8	บริษัท ไอร่า แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
9	บริษัท อัคคีปราการ จำกัด (มหาชน)	บริการ
10	บริษัท อาม่า มารีน จำกัด (มหาชน)	บริการ
11	บริษัท เออาร์ไอพี จำกัด (มหาชน)	บริการ
12	บริษัท แอร์โรว์ ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
13	บริษัท เอเอสเอ็น โบรกเกอร์ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
14	บริษัท เอทีพี 30 จำกัด (มหาชน)	บริการ
15	บริษัท อาฟเตอร์ ยู จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
16	บริษัท สหการประมูล จำกัด (มหาชน)	บริการ
17	บริษัท บีจีที คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
18	บริษัท บิสซิเนสอะไลเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรมใน 8 อุตสาหกรรม
19	บริษัท บางกอกซีทเม็ททัล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
20	บริษัท บิซิเนส ออนไลน์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
21	บริษัท บรุ๊คเคอร์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
22	บริษัท บิวเดอสมาร์ท จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
23	บริษัท บีที เวลธ์ อินดัสตรีส์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
24	บริษัท ชีวาทัย จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
25	บริษัท ช ทวี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
26	บริษัท เชาว์ สตีล อินดัสทรี้ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
27	บริษัท ชูโอ เซ็นโก (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	บริการ
28	บริษัท ซี.ไอ.กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
29	บริษัท ซีเอ็มโอ จำกัด (มหาชน)	บริการ
30	บริษัท สาลี่ คัลเล่อร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
31	บริษัท โคแมนชี่ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
32	บริษัท ซีพีอาร์ โกมุ อินดัสเตรียล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
33	บริษัท เดนทัล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
34	บริษัท ดีมีเตอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
35	บริษัท อีสต์โคสท์เฟอร์นิเทค จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
36	บริษัท อี ฟอร์ แอล เอม จำกัด (มหาชน)	บริการ
37	บริษัท บูรพา เทคนิคอล เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน)	บริการ

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรมใน 8 อุตสาหกรรม
38	บริษัท ฟอร์จูน พาร์ท อินดัสตรี้ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
39	บริษัท ฟอร์ท สมาร์ท เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	บริการ
40	บริษัท ฟิลเตอร์ วิชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
41	บริษัท จี แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
42	บริษัท เจตาแบค จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
43	บริษัท หาญ เอ็นจิเนียริ่ง โซลูชั่นส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
44	บริษัท โฮม พอตเทอรี่ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
45	บริษัท ไฮโดรเท็ค จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
46	บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล รีเสริช คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
47	บริษัท อินเตอร์ลิ้งค์ เทเลคอม จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
48	บริษัท เจซีเค ฮอสพิทอลลิตี้ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
49	บริษัท เจ. เอส. พี. พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
50	บริษัท ยูบิลลี่ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
51	บริษัท คิงส์เมน ซี.เอ็ม.ที.ไอ. จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
52	บริษัท ไทยฮา จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
53	บริษัท เค.ซี.เมททอลชีท จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
54	บริษัท เกียรติธนา ขนส่ง จำกัด (มหาชน)	บริการ
55	บริษัท มาสเตอร์คูล อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	บริการ

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรมใน 8 อุตสาหกรรม
	(มหาชน)	
56	บริษัท แอลดีซี เด็นทัล จำกัด (มหาชน)	บริการ
57	บริษัท ลีซ อิท จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
58	บริษัท มัลติแบกซ์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
59	บริษัท เมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
60	บริษัท เมกาเคม (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
61	บริษัท มุ่งพัฒนา อินเตอร์แนชชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
62	บริษัท มอร์ รีเทิร์น จำกัด (มหาชน)	บริการ
63	บริษัท เอ็มพีจี คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
64	บริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
65	บริษัท เอ็นซีแอล อินเตอร์เนชั่นแนล โลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
66	บริษัท เอ็น.ดี.รับเบอร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
67	บริษัท เน็ตเบย์ จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
68	บริษัท นิวส์ เน็ตเวิร์ค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
69	บริษัท เนชั่น อินเตอร์เนชั่นแนล เอ็ดดูเทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
70	บริษัท นิวพลัสนิตติ้ง จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
71	บริษัท โอเชี่ยน คอมเมิรช จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
72	บริษัท วันทูวัน คอนแทคส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรมใน 8 อุตสาหกรรม
73	บริษัท พรอดดิจิ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
74	บริษัท ผลธัญญะ จำกัด (มหาชน)	บริการ
75	บริษัท ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	บริการ
76	บริษัท ไพโอเนียร์ มอเตอร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
77	บริษัท ปัญจวัฒนาพลาสติก จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
78	บริษัท แพลนเน็ต คอมมิวนิเคชั่น เอเชีย จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
79	บริษัท พรพรหมเม็ททอล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
80	บริษัท โปรเจค แพลนนิ่ง เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
81	บริษัท พราว เรียล เอสเตท จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
82	บริษัท เพาเวอร์ โซลูชั่น เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
83	บริษัท ควอลลีเทค จำกัด (มหาชน)	บริการ
84	บริษัท คิวทีซี เอนเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
85	บริษัท ท่าเรือราชาเฟอร์รี่ จำกัด (มหาชน)	บริการ
86	บริษัท ระยองไวร์ อินดัสตรีส์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
87	บริษัท สาลี่อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
88	บริษัท ซังโกะ ไดคาซติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
89	บริษัท สยามอีสต์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
90	บริษัท ซีออยล์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรมใน 8 อุตสาหกรรม
91	บริษัท ซีลิค คอร์พ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
92	บริษัท เอสจีเอฟ แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
93	บริษัท ไซแมท เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
94	บริษัท สกาย ไอซีที จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
95	บริษัท สมาร์ทคอนกรีต จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
96	บริษัท สยามเวลเนสกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	บริการ
97	บริษัท เอส พี วี ไอ จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
98	บริษัท สยามราช จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
99	บริษัท สตาร์ ยูนิเวอร์แซล เน็ตเวิร์ค จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
100	บริษัท เชอร์วู้ด คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
101	บริษัท ที เอ็นจิเนียร์ริ่ง คอร์เปอร์เรชั่น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
102	บริษัท ที.เอ.ซี. คอนซูเมอร์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
103	บริษัท ทาคูนิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
104	บริษัท ธนาสิริ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
105	บริษัท เทคโนเมดิคัล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
106	บริษัท ที.เอ็ม.ซี. อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
107	บริษัท ธีระมงคล อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
108	บริษัท ที เอส ฟลาวมิลล์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรมใน 8 อุตสาหกรรม
109	บริษัท ไทย เอ็น ดี ที จำกัด (มหาชน)	บริการ
110	บริษัท โรงพยาบาลไทยนครินทร์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
111	บริษัท ธนพิริยะ จำกัด (มหาชน)	บริการ
112	บริษัท พลาสติค และหีบห่อไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
113	บริษัท ทีพีซี เพาเวอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
114	บริษัท ถิรไทย จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
115	บริษัท ทรีซิกตี้ไฟว์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
116	บริษัท ทีวี ไดเร็ค จำกัด (มหาชน)	บริการ
117	บริษัท ทีวี ธันเดอร์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
118	บริษัท ยูเอซี โกลบอล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
119	บริษัท ยูบิส (เอเชีย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
120	บริษัท ยูนิมิต เอนจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
121	บริษัท ยูเนี่ยน ปิโตรเคมีคอล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
122	บริษัท ยูนิค ไมนิ่ง เซอร์วิสเซส จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
123	บริษัท ยูไนเต็ด เพาเวอร์ ออฟ เอเชีย จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
124	บริษัท ยูเรกา ดีไซน์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
125	บริษัท เอื้อวิทยา จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
126	บริษัท วินเนอร์กรุ๊ป เอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
127	บริษัท เอ็กโซติค ฟู้ด จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรม

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ		
ลำดับ	**ชื่อบริษัท**	**กลุ่มอุตสาหกรรมใน 8 อุตสาหกรรม**
		อาหาร
128	บริษัท ยัวซ่าแบตเตอรี่ ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม

ภาคผนวก ข

แบบเก็บข้อมูล

แบบเก็บข้อมูล

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนาและผลการดำเนินงานทางการเงิน : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

แบบเก็บข้อมูลกระดาษทำการนี้แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

1.ชื่อบริษัท.....ชื่อย่อ.....

2.สินทรัพย์รวม

ปี 2559..... ล้านบาท

ปี 2560..... ล้านบาท

ปี 2561..... ล้านบาท

3. ประเภทอุตสาหกรรมในกลุ่ม S - Curve

☐ อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม 4.0 ☐ ไม่อยู่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม 4.0

4. ประเภทอุตสาหกรรมใน 8 อุตสาหกรรม.....

5. ความสามารถในการทำกำไร

- ROE ปี 2559.....% ปี 2560.....% ปี 2561.....%

6. โครงสร้างหนี้สิน

- D/E ปี 2559.....เท่า ปี 2560.....เท่า ปี 2561.....เท่า

7. อายุของธุรกิจ.....ปี

8. อายุ CEO ของธุรกิจ.....ปี

9. อัตราการเติบโตของธุรกิจ

ปี 2559.....

ปี 2560.....

ปี 2561.....

<u>ตอนที่ 2</u> การเปิดเผยข้อมูลการวิจัยและพัฒนา ในรายงานประจำปี

ชื่อบริษัท.....								
ลำดับ	**คำ**	**คำที่เปิดเผย(ปี)**			**จำนวนคำ(ปี)**			**รวม**
		2559	**2560**	**2561**	**2559**	**2560**	**2561**	**2559-2561**
การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย								
1	คิดค้นนวัตกรรม							
2	การออกแบบ							
3	องค์ความรู้							
4	วิเคราะห์ความต้องการตลาด							
5	พัฒนานวัตกรรม							
6	สร้างสรรค์สิ่งใหม่							
7	พัฒนาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี							
8	การประเมินผล							
9	การสืบค้น							
10	การสร้างสรรค์							
การเปิดเผยข้อมูลการพัฒนา								
1	พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่							
2	การทดสอบต้นแบบ							
3	สิทธิบัตร							
4	ลิขสิทธิ์							
5	กรรมสิทธิ์							
6	การก่อสร้าง							
7	สินทรัพย์ทางปัญญา							
8	ออกแบบเครื่องมือ							
9	แม่พิมพ์							
10	โมเดล							